

JIISSUU'KE MAKENSI'NUNG

JOONI-KOO SIRAPUU'NA'

Kara Baavootunanka Ane'kooning

1:1 Jiissuu' Karistoo'ke Kara Botovuu'na' ~Kenaanka-taa Dootuu'anko
4:1 Sipisipi'ke Buuku Paninga Bere'uiio' Kansi'nupoong Manki'oroko Oona'
12:1 Sietani' Bakanaving Nari' Oraru'kiaako Oovuu'na' Joonie
21:1 Kumponingee Ookara Kapoo' Neraka'antavuko Oovuu'na' Joonie

Jiissuu' Karistoo'ke Kara Botovuu'na' ~Kenaanka-taa Dootuu'anko

(1:1–3:22)

1 ¹Aung tee Jiissuu' Karistoo'ke sira'puu'nung Kumponingee nauvuio' kapoo' da'deng tavo'kuaing-koong bakaning botovotonaa'nuka nau-anta-koo. Ee'noko bakaang koosinung~ botovuio' siraka'antamuu'naang ning-koo Jooni-koo bakaang botovotonaa' deemarako. ²Ee'noko teing kapoo'nanka ning-koo siraka'antavuio' oamira tee Kumponing bakaang kara masika'antavantu'. Tee'koo sira'pamaang ninge, tee kara masikung Jiissuu' Karistoo'ke siraka'antavuu'nanka. ³Baa tee naning aung kara tarampee-koong~ deeruvuaing dootuu'domai tee biraanke nkavuaing, ee'noko teing taaravaara pinka'aavaining teing biraankeariainge teing kapoo' daariari otoring pinka'aara, ai' batei tee due'umaang.

Joonie Karavoto~ Daarivuu'na' ~Kenaanka-taa Dootuu'anko

⁴Aung kara ninge Joonie daariamang dii'koo ~kevuntu'ka-taa osi-koo dootuu'nupoong otorimaing Eesia-nameensi'kooning-koo. Kumponingee teie aa'nunge, teroita otou'nunge, e'mung tee' otong, ee'noko dama'ke tee' nari' otoi poaingee, teie piaaruri mooaruriaing. Napo' teingee ~kenaanka-taa Tanuaange Kumponing ba'nanumanoo' uro'kanoo'ke otoromaingee piaaraari moaraariainge. ⁵Napo' Karistoo'ke tee' nari' piaaruri moaaruriai. Teie ee'narai motekaro'ari kara masikung sira'puu'nunge

bera boo'paru'noo'ke basi. Tee tutuna'nung boo'keta daa'aru'na'koo, napo' Ovinge dauraronuka tanatavurimaung kansinupoong. Tee Jiisuu' Karistoo' tee ee'nara nii' piaamurira bakaang erenge simpiri'antamuru' niikaning oraka' nkonanka-ita. ⁶Ee'noko nii' bakanamuaiaang deeng-antamurira napo' Bauma Kumponing bakanavitu pirisiti'nuka deeng-antamuru' tee-koo ookara meenasi ee'noko purinto' doong kante okovui otoi otoaing. Ee', masikung. ⁷Ooveriaing tee tee poo'naang ka'mo' ninka nari' ookarai tee ooaava'naang. Teing tee too'pau'ning ee'noko ookara nantoong kansinupoong teing biromparii'naang tee poko ooaara. Ee', tee' ee'na'.

⁸“Ning tee tutuna'naare ee'noko napo' asiranaare, napo' uro'nunge ee'noko dama'nunge.” Tee'pumaung teie Ovinge Kumponing. “Teroita o'nou'nung, e'mung tee' o'nong, ee'noko dama'ke tee' nari' o'noi moaing. Ning tee Piikonara, ookara kapoo' nko-koo makosi.”

Karistoo' Jooni-koo Oro'parako Oovuu'na'

⁹Ning tee Jooni dii'maiko' dii' ninka nari' baike kompampiru'nung mii'kampiritaa' Karistoo' bakaang muu'koo. Ee'noko mui' miring Patimos-koo si'mau' tee kara Kumponing bakaang daankianko Jiisuu' sira'pama. ¹⁰Tee-koo doong Ovinge bakaang-koo ning tee teie Tanuaang Meekunge korimuio' ning-koo dama'dua aorong pankaing taaravantu' tuuviri-pina' karoma aa'puko, ¹¹“Kapoo' dake ooveing buuku-koo daiera teing dootuu'nupoong-anko botoveai, teing ~kevuntu'ka-taa osi-koo otoromaing aa'ning-anko: Epeses, Simeena, Peekamami', Taiataira, Saadis, Piladelepia', ee'noko Leodesia'.”

¹²Tenang tee aorong ning karamuko'nung ooama'naang tee-aape bere'maru', ee'noko bere'marama ~kenaanka-taa daamu ba'nanang-kooning koro-koo nkonii' ooantu'. ¹³Ee'noko teenanka daamu ba'nananka-koo meeroo'ke narung naning-naumpo' teke otoko, mononopa' isikung kau'koo basi kurumpari, ee'noko tokonii'koo kooronanka na'nanii' murukeue kapeto keemoomparitaa'. ¹⁴Bakaang bore' ee'noko dapo aa'na' kakaara sipisipi'koong dapo-pina' ee'noko ka'mo'koo tu'betu'be-pina' oro'. Bakaang duta nta'pina' urung. ¹⁵Bakaang kau' baraasi~ nta'ke ivai'nii'pina' oro', ee'noko bakaang aorong ntonanka uutuaramana' taara. ¹⁶Bakaang bireng tampanaange beento' ~keura-taa kompuri otoko', ee'noko karang-eta bainatu ookamenta irinto' basiaru', ee'noko bakaang oing duaa'pina' aa'na' sisisiisi.

¹⁷Tenang ninge oamira tee, ning tee-koo kau'kanoo' dua'maru' boo'pina' mantomari. Teka teie ning-koo bireng tampanaang pante'mura, aa'muu', “Aroreauka'. Ning tee tutuntoma ee'noko napo' o'domai. ¹⁸Ee'noko ning tee napo' Domantoo'. Ning tee moomira napo' daa'maru'nung. Ee'noko tee' nari' domamari o'noi o'nomaa'noaing

ookara batei-koo. Ee'noko ninge tee kii'nanka kompansi o'nong aa'noko: boo'koong ee'noko tutueu-aapenung. ¹⁹Enang tee kapoo'nanka dake ooveining daarieaing enang otoining ee'noko dama'ke tavo'kuaining nari'. ²⁰Aung tee mirumiru' aing aa'ning oovemaatomaing-koong: ~keura-taa beento' ning-koo tampanaang-koo otoining ee'noko napo' ~kenaanka-taa daamu ba'nananka kooro-koo nkonii' otoining. Aing ~keura-taa beento' teing teing koosinunanka makosining, teing dootuu'nupoong ~kevuntu'ka-taa osi-koo otoromaing tanatanuka. Ee'noko teing napo' ~kenaanka-taa daamu ba'nananka kooro-koo nkonii' oovemaatomaing teing nkaning ~kevitura-taa dootuu'nupoong.”

Tee Epeses-aapenung Minkunaa

2 ¹Ee'noko aa'muu' ning Jooni, “Narung karavoto daarieai tee-anko koosinung Epesiesie dootuu'nupoong tanatavurimaung-anko. Aa'peaing, ‘Aung kara tee ~keura-taa beento' tampanaange kompuri otomaung bakaang ee'noko teing-koo ~kenaanka-taa araka ba'ngang kooro-kooning-koo meu'ke nanukoo'. Teie aa'puing, ²“Ninge tee dakaang nko-nkonanka noru'ansi o'nong pore' kompemana' aa'na' mintoontarama iirau'darava'. Ee'noko orenanka ninka otori domang aa'na' manki'doma dake baakeeneveri sira'perikoo' teing bii'ka daang kara okovuri nkanuka tamparimaing. ³Ninge noru'ansi o'nong pankaroong banaaninge manki' kompeu'na' mintoontarama iirau'darava' pore' kompema nkaang miring-koo, ee'noko tee' nkorarama tee konteroang. ⁴Teka da' narung kapoo' ning-koo oraka' apuka'dari otong, dake ning tee piaameko'na' enang piaamea' otong. ⁵Norunoru'eai tee' tero otoko'na' enang dua'darara otainoo'keta ee'noko enang napo' bere'darara teing nko-nko tero nkoveko'ning nkoveai. Tee tee bere'daravaruko ning mera tee dakaang daamu ba'ngang tonta'ampaing otomanoo'keta. ⁶Aung tampara aarumo da'koo otong, dake tee munte'emaung teing nko-nko oreng Nikolas-nupoonge nkoaamaing, tee aarumo tee ninge munte'amaunge. ⁷Baa tee naning punkang-po'nunge tee tampa' taaravuaing tee kapoo' Tanuaang Meekunge minkuvumaung dootuu'nupoong-koo osi kante-koo. Baata teing parapaara puru'aavaining tee taura' avorompaing tee koi' domang-anta-koong sinang maa'aava'naang teke Kumponing bakanamono-koo meeroo'ke otomaung-koong.” ’ ’ ’

Tee Simeena-aapenung Minkunaa

⁸“Napo' narung karavoto daarieai tee-anko koosinung Simeenai dootuu'nupoong tanatavurimaung-anko. Aa'peaing, ‘Teie ookara kapoo'koo tutuntoma ee'noko o'doma otomaunge, ee'noko boora napo' domamparu' aa'nunge aa'puing, ⁹“Ninge tee dakaang nko-nkonanka, arikananka ee'noko ata'oi'dari otomana' noru'ansi o'nong, teka da' tee

tanuaang-aape maneenara. Napo' teinge Ju'nupoong tamparimainge oraka' minkuraamana' noru'ansi o'nong, teka teinoo' Ju'nupoong masikeng deea'. Teing teing Sietani' bakanavitu-kooning. ¹⁰Aroreauka' teing-koo kapoo' arikananka dake kune'eaning-koo. Ee aung, Sietani'ke tee paara-anta-koo dii'koo nii'ning kiimatanava-koo sipurii'naang, kivora doong-koo arikung-koo otorii'naang, teka tee aroo'dariri motekaro'nuka otoriaing bane boo' dovang-koo, ee'noko maku'koo ninge tee dii' piiko-nupoong avuavu' tampara aropima tee baakopo domampari oto'koong kuruntampiaing. ¹¹Baa tee naning punkang-po'nunge tee tampa' taaravuaing tee kapoo' Tanuaang Meekunge minkuvumaung dootuu'nupoong-koo osi kante-koo. Baata teing parapaara puru'aavaining teinge tee kemu'kanung boo'pari oto' tora'paavauka'nung.” ’ ’

Tee Peekamami'aapening Minkunaa

¹²“Napo' narung karavoto daarieai tee-anko koosinung Peekamami'ke dootuu'nupoong tanatavurimaung-anko. Aa'peaing, 'Teie bainatu ookamenta irinto' kompui otomaunge aa'puing, ¹³“Ninge dakaang nkononka ee'noko te' da' otoinoo' noru'ansi o'nong, te' ee'noo' Sietani' daurarong~ deempari otomanoo'. Tek dake tee nkaang miring pinka'ei otomaung ee'noko dakaang masika'anta ning-koo tee' nari' pinka'ari otomaunge, bane tee Antipas ning-koo aroo'ari motekaro'ari kara tampa' sira'puko'nung dii'koo meu'ka tavaio' teka ee'noo'ka Sietani' otomanoo'ka. ¹⁴Teka da'koo kapoo' ninge nii'ning oki'ning aarumo oreng otoko ooamaang, aa'noko dii'koo nii'ninge tee Beelamu bakaang nau-anta kompai otorong, teie ee'narai Baalaka' Isireeli-nupoong dua'antana' nau-antavuu'nung. Aa'noko tee taamang kumponing daang-koong-koo darinii' naiaava'naang aavavuru', ee'noko napo' kaukauro-koong aarumo nkoaava'naang siong-antavuru'. ¹⁵Napo' nii'ninge dii'koo Nikolas-nupoong biikaang nau-anta kompai otorong, tee ninge munte'amaung. ¹⁶Temurii'keta bere'dariai. Bere'dariaruko deeko' tee ning namu'ke dii'anko mora turamparama'naang teing teie bainatue nkaang karang-etainge. ¹⁷Baa tee naning punkang-po'nunge tee tampa' taaravuaing tee kapoo' Tanuaang Meekunge minkuvumaung dootuu'nupoong-koo osi kante-koo. Baata teing parapaara puru'aavaining ninge tee taamang kore'ng paninung avorompaigne kansinupoong-eta baku'nii', napo' tee kapang kakaara avorompaigne naruna' naruna', nkanoo' kuung tung-koo taura'nii' taa'ni'anta, tee miring nerakung biikaang darinii' tere'koo. Naninge noru'ua' tee miring, teka teie tere' nkavuainge baka noru'ui otong.” ’ ’

Tee Taiataira-aapening Minkunaa

¹⁸“Napo' narung karavoto daarieai tee-anko koosinung Taiatairai dootuu'nupoong tanatavurimaung-anko. Aa'peaing, 'Teie Kumponing

Bauringe duta nta'pina' urung naning tupu'ui ooe, ee'noko bakaang kau' baraasi'pina' nta'ke iivai'nii' pina' oro'na' aa'pumaang, ¹⁹“Ninge tee dakaang nko-nkonanka noru'ansi o'nong, napo' tee dakaang piaa ee'noko tee masika'anta ee'noko napo' teing nantoong pakuerimana'. Ee'noko parapaara-koo iirau'daravarukoo', ee'noko enang noru'ansi o'nong aa'na' masika' mintoontaramaang tutuna'noo' divu'antavei. ²⁰Teka aung kapoo' ninge da'koo ooamaang, dake teni manikuma Jesabel baka nakaronani' tamparamai taura'peio' nau-antavarama nkaning botovotonaa'nuka ako'ke be'antavurimaang. Ee'noko aa'ning-koo barevurikoo': kaukauro nko ee'noko kumponing daang-koong-koo darimpaamaang taamang nai-koo. ²¹Ninge tee teni batei avonsing bere'araa'naang, teka teni piavoaruing bere'koo, teieta bakaang aarumo kaukauro nko-ita. ²²Ee aung, teni teni ninge enang sisikeera pankaing-koo sipama'naang ee'noko teing teni ninka nari' nampeesi orariaamaing kiimata pankaing-koo siparama'naang, teing biikaang orara nko-nko-ita bere'ariaruko deeko'. ²³Ee'noko tenie baurukaa' dupisi'arampainge, ookara dootuu'nupoonge osi kante-koo noru'maavaina' ning tee ee'nara nantoong biikaang onou domang-koo noru'ansi o'noing. Ee'noko ninge ee'narai nantoong naruna' naruna' kante nkoverimana'koo bari'dampiaing. ²⁴Teka dii' nii'ning Taiataira-nupoong tee temurii' nau-anta siomperiaung, napo' barerariarukoo' tee-koo nii'ninge Sietani' bakaang makensi'nung tampaamaung-koo. Ninge aa'dampimang dii'koo tee nii'ning kapoo' manki' pante'ampauka'nung. ²⁵Teka tee kapoo' enang komperi oting tee tampa' pinka'eri oting bera ning moainoo'ke basi. ²⁶Baata teing parapaara puru'aama nkaang nko-nko kompai oting bera botu basinoo'ke, ninge tee teing iri'po'nupoong deeng-antavarampaing ookara nantoong-koo amutemuu'koo daua teing tanata-koo. ²⁷Ning tee Mma'ke temurii' iri' amuu'nung Daari Meekunge aa'pumana',

‘Teie tanatavuriaing aini-koong ninka donsi' ninka. Ee'noko teie kansi'koong utau-pina' putura'uriaing.’ (Kena 2:9)

²⁸Napo' tee ninge avorompainge teing tee maataru. ²⁹Baa tee naning punkang-po'nunge tee tampa' taaravuaing tee kapoo' Tanuaang Meekunge minkuvumaung dootuu'nupoong-koo osi kante-koo.” ’ ”

Te Saadis-aapening Minkunaa

3 ¹Ee'noko aa'muu' ning Jooni, “Napo' narung karavoto daarieai tee-anko koosinung Saadisie dootuu'nupoong tanatavurimaung-anko. Aa'peaing, ‘Aung tee kara teie ~kenaanka-taa Kumponing bakaning tanuaang-po'nunge ee'noko napo' ~keura-taa beento' tampanaange kompiu otomaunge aa'pumaang, “Ninge tee dakaang nko-nkonanka noru'ansi o'nong ee'noko nantoonge domantoo' tantaamana' noru'ansi o'nong, teka da' boo'pina' ooramaang. ²Deto tanteraravai! Teing kapoo'

otoining puring-antaveai mme! boo'paravaruko, ai' dakaang nko-nko koomparavaung ooreronsing nkaang Kumponing-koo dutakanoo'ke. ³Norunoru'eai dake tee kapoo' taaravera nkaveu'nung, ee'noko pinka'elai tee. Bere'daravai dakaning orarananka-ita. Da' tanterari otoauka'nung deeko' tee ning da'anko tee bakiaa' nko-pina' tavo'kampaing dake noru'eauka'nung batei-koo. ⁴Dii'koo nii'ning Saadisie otorining-koo biikaning mononopa'nanka ku'mi'antavaava' otoroining. Ee'noko teing ee'ning teing makosinuka ni'ninka nari' nanampiaining mononopa' kakaara kurumpariri. ⁵Baata teing parapaara puru'aavaining teing teing-pina' nari' kurumpariaining mononopa' kakaara, ee'noko ninge biikaang miring tee piu'ampauka'nung teieta buuku domantoo' domampariaining biikaang miring daarinii'keta. Ee'noko ninge tee biikaang miring Mma'koo ee'noko koosinunanka-koo dutaka-noo'ke sira'pampaing nkaning tamparama. ⁶Baa tee naning punkang-po'nunge tee tampa' taaravuaing tee kapoo' Tanuaang Meekunge minkuvumaung dootuu'nupoong-koo osi kante-koo.” ’ ’

Te Piladelepia'aapening Minkunaa

⁷“Napō' narung karavoto daarieai tee-anko koosinung Piladelepia'ke dootuu'nupoong tanatawurimaung-anko. Aa'peaing, 'Aung kara tee tee Naning Meekung ee'noko Paariaravaung bakaang, tee Deevita' bakaang kii' kompui otomaung teri'ke daate'uko nii'nung naninge napo' da'puarupeu', napo' da'puko deeko' nii'nung naninge daate'uarupeu'. ⁸Teie aa'pumaang, “Ninge tee dakaang nko-nkonanka noru'ansi o'nong da' iri'navu oto'deruko nkaang kara pinka'ei siompemaung. Ee'noko nkaang miring penkempeaunge. Tee'koo ninge karanaang daate'deromira sipansing da' tung-koo nii'nung naninge kumpi'koo makotua'. ⁹Ee aung, nii'ning teke Sietani' bakanavitu otorong daang Ju'nupoong tamparimaing nka Ju'nupoong deea', tosi baukonuka. Ee aung, teing teing ee'ning da'anko botoaranko da'koo kau'kanoo' kinkinaara pankaing-antaraava'naang, ee'noko da' ninge piaramana' noru'aavai. ¹⁰Ee'noko dake tee nkaang kara boonko mii'kii pinka'emanoo'koo da' tee ninge tampa' tarerampaing tee-koo batei parapaara arikung-koo ookara nantoong kansi'nupoong-koo tavo'kuaing-koo, paaravurima ookara. ¹¹Ning tee da'deng moo'naang, tee kapoo' kompei otoing tee pinka'ei otoko, naninge pari'du'neenga tee dakaang baakopo.^a ¹²Baata teing parapaara puru'aavaining tee ninge pava pankava-koo natuku pina' keeng-antavarampaing nkaang Kumponing bakanava-koo. Ee'noko teketa tee tee tenkenuauka'nung, ee'noko ninge tee tee-koo nkaang Kumponing-koong miring daariampaing. Napo' tee nkaang Kumponing bakaang osi pankamono-koong miring tee-koo daariampai, tee nerakung Jerusalema' paning-eta

^a 3:11 Ooveai Mkn 2:10.

depeto poaing ee'noko nkaang Kumponing-eta poaing. Ee'noko napo' koonto' nkaang miring nerakung tee-koo daariampaing. ¹³Baa tee naninge punkang-po'nunge tee tampa' taaravuaing tee kapoo' Tanuaang Meekunge minkuvumaung dootuu'nupoong-koo osi kante-koo.” ” ”

Tee Leodesia'aapenung Minkunaa

¹⁴“Napo' narung karavoto daarieai tee-anko koosinung Leodesia'ke dootuu'nupoong tanatavurimaung-anko. Aa'peaing, ‘Teie Miru' Paariaravaunge, Motekaro'ari Kara Masikung Tampa' Sira'ke Kumponing nkovuru'ning-koo okonarai aa'pumaang, ¹⁵“Ninge tee dakaang nkononka noru'ansi o'nong, da' tee baru' ka'matoong deea' ee'noko baru' uipaarii' deea'. Tee'koo ning piamomaang da' tokoona' nari' deentari oto'koo, aa'noko uipaarii' deeko' nii'noo' ka'matoong. ¹⁶Teka da' mantong-koo meu' basi, baru' uipaarii' deea' ee'noko baru' ka'matoong deea', tee'koo ninge da' nkaang karang-eta kuripiorampaing. ¹⁷Dake enang aa'pemaang, ‘Ning tee enang ookara-koo kavo-koo makotunsi o'nong; enang kapoo'koo pia o'noa'. Teka dake noru'ea' tanuaang-aape da' tee piaaru' papovuru', ata'oi', kaputu', ee'noko simpenoi'. ¹⁸Ninge koonto' nauramaang da', ning-koo tee kooro nta'ke simpe'ura kiirora'antavuu'nung moo'siiaing, tanuaang kavo-po'nung deentaraa'naang. Napo' mononopa' kakaara ning-koo moo'eai simpenoi' ooraamaung nopa'daravaina'. Ee'noko napo' marasini moo'eaining ning-koo, duta-koo si'darara tampa' oomeaina'. ¹⁹Ninge tee teing nantoong piaavaramaung teing oraka' nkoaako aka'paransi koong-antavaramaung. Tee'koo nkaning meekupoong deentari'otorii'naang kevi'darima bere'dariai! ²⁰Overiko, ning tee aung karanaange donkonansi karomang. Baie naninge nkaang aorong taaravura karanaang daate'uko deeko' ning tee tee-anko tumarara tee ninka nari' taamanampeaing. ²¹Baata teing parapaara puru'aavaining ninge tee makosi-antavarampaing nkanoo' ba'nava'nani'domai miirinkanoo'ke nari' ba'nanui oto'koo, tee' nari' ninge puru'amira Mma' bakanoo' ba'nani'domai miirinkanoo'ke nari' ba'nanunsi o'noremana'. ²²Baa tee naninge punkang-po'nunge tee tampa' taaravuaing tee kapoo' Tanuaang Meekunge minkuvumaung dootuu'nupoong-koo osi kante-koo.” ” ”

Sipisipi'ke Buuku Paninga Bere'uiio' Kansi'nupoong Manki'oroko Oona'

(4:1–11:19)

Tee Daurarong~ Pankaing-antavaamana' Bakanoo'ka Paning-koo

4 ¹Teketa napo' ooama narung karanaang daate'ari otoko paning-koo ooantu', ee'noko teketa tee narung aorong tutuna' taaravantu'

aa'nunge tuuviri-pina' karoma aa'muu', "Doompeto a' poai. Kapoo' aung-koo dama'ke basiaraa'naang oting naurama'naang." ²Teketa tenang namu'ke Tanuaang Meekunge kurunkemuio' teka paning-koo narung Daurarong bakaang ovorimpari ba'nava'nani' oantu' teke narung naning ba'nanuio' tee-koo. ³Tee teke ba'nanui otoko'nung bakaang oing oo-koo tee-pina' kapang jasipa'pina' pipi'daari, ee'noko konilian aa'ning-pina' arakavari otoko', ee'noko te' ee'noo' ba'nani'doma eeravoi korovui otoko', kapikapia'umaunge tee-pina' kapang eemaro-li-pina' oro'. ⁴Te' napo' tee daurarong ba'nanui otoko'noo' kenaanka kivoraita karenaumo ovontumpariri ba'nava'nani'nankai koroai otoroko'. Teing-koo ba'nava'nani'nanka-koo kenai'ka-ita karenaumo nii'ning ovontung ba'naniai otoroko', mononopa' kakaara kurunii'nuka ee'noko bore'koo kooro-koong baakopo kurunii'nuka. ⁵Teketa tee daurarong ba'nanui otoko'noo'keta pipirakai ninka ninininimpuma kurung-kurung tompoo'kuko'. Ee'noko teke ovorimpari ba'nava'nani'koo uro'kanoo'ke napo' puu ~kevuura-taa urumpariko', teing teing ee'ning ~kevuura-taa Kumponing bakaning Tanuaang. ⁶Ee'noko Daurarong ba'nani'domai uro'kanoo'ke narung kapoo' otoko' pirung-pina' oro', aa'na' neenkiroo' oorara pina' oro'. Ee'noko te' Daurarong ba'nani'doma kapoo'ke karenaumoi domantoi'ai koroai otoroko' dutai mmou'ke maanto' ookamenta-koo, uro'kanoo' ee'noko dama'ukanoo'. ⁷Tutuna'nung teing-koo kapoo'koo domantoi'a-koo laioni-pina' oro'. Kenaanka-nung napo' boromaka'koo baarinung-pina' oro'. Beenaumo-nung napo' oinoo' naning-pina' oro', ee'noko karenaumo-nung kapoo' mareoi' purerenui oting-pina' oro'. ⁸Ee'noko teing-koo ookara kapoo' domantoi'a-koo naruna' naruna' biikaang kupa' ~narung-taa. Ee'noko napo' duta mmou'ke maanto'ke bera kupa'ka boonge, aa'noko uro'kanoo'nairu ee'noko dama'dukanoo'nairu nari!. Ee'noko muung ee'noko doong kenavariri otorokoo' aa'paama, "Meekung, meekung, meekung tee Ovoring Kumponing, ookara-koo dau basie piikonara. Teroita otou'nung, e'mung tee' otong, ee'noko dama'ke tee' nari' otoi poaing."

⁹Ee'noko teing kapoo'nanka domantoi'a tee' nari' kenavarima Kumponing meena'antavaakoo' biivimpaama ee'noko dotuarima ee'nara-koo teke ovorimpari ba'nani'domai ba'nanui otomaung-koo tee tee' nari' otoi otomaung ookara doong-koo. ¹⁰Ee'noko tenang tee' nkoariko teing kenai'ka-ita karenaumo ovontung te' tee-anko teke ovorimpari ba'nani'domai ba'nanui otomaung-anko uro'kanoo' miinge keemparima daangampaakoo', tee tee' nari' otoi otomaung. Biikaang baakopo te' tee-koo ba'nava'nani'koo uro'kanoo' sipaarima kenavarima aa'paakoo', ¹¹"Ovoring ee, Kumponing, da' bakei makosi nka-koo tee meenasi ee'noko tee biiving ee'noko tee purinto', ai' da' tee ookara kapoo'nanka nkoveu'nung. Teing teing dakaang pia-koo dake nkoverio' domampariri otoromaing."

Joonie Narung Buuku Pinka'nii' Oovuu'na'

5 ¹Ee'noko tee-koo daurarong~ bakaang ba'nava'nani'koo teke ba'nanui otou'nung-koo tampanaang-koo ninge narung buuku ooantu' ookamenta-koo daarinii', kuunge ee'noko dama'due, teketa dau-eta ~kemu'ka-taae pinka'nii' teie pinkapinka'ke, aa'na' meekunge. ²Teketa narung koosinung~ purinto' ooantu' teie aa'na' bokuma aa'puko, “Baa miring-po'nung ane' buuku bere'koo makosi? Baa kansii' okonara taa'ni'antavari aing pinkapinka'nanka kaape'upeu?” ³Bakei makotua' naning miring otoaunge tee aung ane' buuku dapa'uma kuung oo-koo, ee'noko tee' oro' naning miring-po'nung otoaruu' aa'noko paning-koo otoromaing-koo napo' kansii'koo o'norimaing ee'noko kansii'ka kuunge otoromaing-koo. ⁴Ee'noko ning bakei aa'na' biromaru' naning tene' buukunane' bere'ura kuung oovuaing otoarui'. ⁵Teketa tenang teing-koong ovontung-koonge narunge aa'muu', “Birontaravauka', ee aung. Tee Laioni Juda bakanamuaang-koong bore', napo' Deevita' bakanaving-koonge, teie tee parapaara puru'uing. Teie ee'narai tee pinka'nisi kaape'ura tee aung ane' buuku bere'uu'naang.”

Joonie Teu Sipisipi' Kampianu Oovuu'na'

⁶Teketa napo' ookama sipisipi'nu Kampianu ooantu'nung teke tee overimpari ba'nani'domai, ee'noko teing karenaumo kapoo' domantoia otoroko'noo'ke donkonuio' teing-koo ovontung-koo meu'ke. Teu ee'nu dupisi'au'nu-pina' oro'nu. Ee'noko kaintananka ee'noko dutananka ~kenaanka-taa otoinu, teing teing ~kenaanka-taa teing Kumponing-etaning tanuaang ookara kansii'koo botovuru'ning. ⁷Teketa tenang teue Kampianue bera tee buuku nkavuu' tee-koo overimpari ba'nava'nani'domai ba'nampari otomaung-koo bireng-koo tampanaang-koo. ⁸Ee'noko tenang teie tee buuku nkavuko teing kapoo' karenaumo domantoia ee'noko napo' teing kenai'ka-ita karenaumo ovontung te' teu-anko Kampianu-anko kau'kanoo' dapuu'kai dua'ariru'. Ee'noko teing ovontung aing aa'ninge kanteariri kompai: kapoo' kiita-pina' oro'ning ee'noko napo' utau kooro-kooning kanteng paro'nii' tampa' nuuraa'ke maanto'. Teing teing kunsinanka nantoong meekupoong biikaning. ⁹Teketa kena nerakung kenavaama aa'paako', “Bakei da' tee makosi tee aung ane' buuku nka-koo ee'noko tee pinkapinka' kaape'era bere'epu', ai' da' tee dupisi'dau'nung ee'noko dakaang erenge Kumponing-aape nantoong mmau' moo'eru' avi-tevitu-eta ee'noko ookara kara amutemurii'keta ee'noko ookara nantoong amutemurii'keta, ee'noko ookara nantoong kansii'nupoong amutemuu'keta. ¹⁰Dake narung muu' deeng-antaverining napo' piristi'nanka miru'eri niikaang Kumponing bakaning kansii'koo tanatavarii'naang.”

Teu Sipisipi' Kampianu Biivimpau'na'

¹¹Teketa napo' ooama kena-koong aurong taaravantu' koosinunanka bakei dakuraaku' deeru-paa'ke koroai kenavariko teke ee'noo'ke Daurarong~ ba'nanui otoko'noo'ke teing ninka ovontung ee'noko teing kapoo' domantoia ninka nari' otoroko'noo'ke. ¹²Aa'paako' aa'na' bokiaama kenavarima, “Makosi tee Kampia dupisi'au'nung teing aing aa'ning nka-koo: purinto', kavokavoro, matau, iri', biiving, meenasi, ee'noko tee biraanke.” ¹³Teketa napo' auronanka taaravantu' ookara kapoo' domantoia-ita aa'noko paning-kooning, kansi'kooning, kansi'ka kuunge otoromaing ee'noko pirung-kooning. Teing ookara tenairu-koo otoromaingee kenavarima aa'paako', “Biraanke ee'noko biiving napo' meenasi ee'noko tee purinto' tee tee-koo Daurarong deempari ba'nanui otomaung-koo otoi otoaing ookara batei-koo, ee'noko napo' tee-koo Kampia-koo otoaingee.” ¹⁴Ee'noko teinge kapoo' domantoia karenaumoi aa'paako', “Ee', masikung.” Ee'noko teing ovontung doonko dapuu'kai dua'arima dootuu'ariko' tee-koo.

Teue Kampianue ~Narung-taa Pinkapinka' Kaape'uu'na'

6 ¹Teketa tenang ooansio' teue sipisipi' kampianue tutuna'nung pinkapinka' kaape'uu' teing-koo ~kenaanka-taa pinkapinka'nankakoo, ee'noko taaravansi o'noko teing-koo karenaumo kapoo' domantoia-koo narunge kurunkurung-pina' karoma aa'puu', “Poi.” ²Ee'noko ooama navoro' oosinavoro' kakaaranavoro' ooantu', naning tevorokoo ba'nanui otou'nunge mpaang kompui otoko. Ee'noko piikonara deemparako baakopo tee-koo kurumpaio' bera napo' dau basinoo' pinivurima boong deempuru'. ³Teketa napo' kenaanka-nung pinkapinka' kaape'uu', ee'noko napo' taaravansio' kenaanka-nung kapoo' domantoia-koonge aa'puu', “Poi.” ⁴Teketa napo' kevorok'ka-navoro' oosi-koo urumpuma navoro' bakoaru', tevorokoo daue naning ba'nanui otoko. Bainatu isikung kong-antavau' ee'noko taura' nantoong kansi'nupoong-eta mooa pari'uriko turampeema dupisi'eeeing-koong avau'.

⁵Teketa napo' beenaumo-nung pinkapinka' kaake'uko beenaumo-nunge kapoo' domantoia-koonge aa'puko taaravantu', “Poi.” Tee'puko oosinavoro' mutaanu'navoro' poko ooantu', tevorokoo naning ba'nanui otoko birenge sikeere kompui. ⁶Ee'noko narung aurong taaravantu' teing-koo kapoo' karenaumo domantoia-ankoita karoma aa'puko, “Taamang apuka'parako nau' bau'nu' na'mung doong-koong moo' siompei sikeereveai, ee'noko beekuri aane tee' nari' siompei sikeereveaing, teka mou dovang koi' sinampo'ning orarieauka'.”

⁷Teketa napo' tee karenaumo-nung pinkapinka' kaape'uko napo' tee karenaumo-nung kapoo' domantoo' karoma aa'puko taaravantu', “Poi.”

⁸Teketa ooama oosinavoro' booruraa'navoro' ooantu'. Naning tevorokoo dau ba'nanui otou'nung bakaang miring Boo'. Ee'noko dama'keta tutueue siompui nanuko'. Ee'noko iri' tenaanka avaaretu' nantoong kansinupoong karevituri-koo tankaampaareta teing-koo navitu dupisi'koo aa'ninge: bainatue dupisi'koo, peerai boo'koo, doovaninkainge siipai dupisi'koo ee'noko kau'karenaumo-nankai dupisi'aariai.

⁹Teketa napo' tenang teie Sipisipi' Kampiai pa'nokoning pinkapinka' kaape'uko teka boonturoma-koo boonga nantoong Kumponing bakaang kara pinka'ai sira'paako dupisi'aaru'ning biikaang tanuaang ooantu'. ¹⁰Teinge aa'na' bokiaama aa'paako', "Ovoring purinto', meekung ee'noko paariraravaung, batei arenang dake ookara nantoong kansinupoong simpe'erira teing nii' dupisi'maaru'ning maku'eriaing?" ¹¹Teketa teing mononopa' kakaarai kantevurira nii'naroong napo' uaavoroi otoroo'naang tampuru' bera napo' nii'ning bii'maikorori' teing-pina' tavaarima dupisi'aariaininge deerunoo' makotuainoo'ke basi.

¹²Teketa napo' ~narung-taa-nung pinkapinka' kaape'uko ooama u'mi' pankaing nkoarako ooantu', ee'noko duaa' mutaanampura baarong mutaanu'pina' oro'paru', ee'noko kaara pankaveraa'ou'nooka koonto' ereng-pina' oro'paru'. ¹³Ee'noko beento'nanka paning-kooning kavarima kansi'koo dua'ariru', karikau'koong sinananka ponge darampuriko kavarima dua'arimana'. ¹⁴Ee'noko paning tamung tani'pina' kai'aru', ee'noko ookara iu'nanka napo' mui'nanka diiri'ariru' oتمانairu-eta. ¹⁵Teketa aing aa'ning dauraronanka ookara kansi'koo-nupoong, nantoong pankenanka, tavu'koo urantanuka, nantoong kavo-po'nupoong, ee'noko iri'po'nupoong, ee'noko napo' nii'ning nantoong, botovotonaa'nuka ee'noko osikaiaang, iu'nanka-koo meu'nairu-aape koo'arima kuvinanka-koo kuung ee'noko boia'nanka-koo boong baku'arima aa'paako', ¹⁶"Nii'koo dau dua'darara nee'meriai teie Ovoringe ba'nava'nani'koo ba'nanui otoinge oomuri'neeng. Napo' teieta Sipisipi' Kampia bakaang iira-ita baku'meriai. ¹⁷Te'mung beekaang iira orara aarumo-koo oro'antavureaina'mung e'mung basiarung. Bakei naning tekang doompuresi donkonui otoaing otoa!"

Isireeli-nupoonge Kumponing Bakaang Taa'ni'anta Oing-koo Nkavau'na'

7 ¹Teketa napo' tee tankinuko koosinung karenaumo ooarantu' aung-koo kansi'koo karenaumo kunku'doi'koo donkonai otoroko doving avo'ai aing aa'ning uupuvuriaroo'naang: kansi', pirung, ee'noko koi'nanka. ²Teketa napo' narung koosinung duaa' pomanoo'keta deto beko ooantu' tee Kumponing Domantoo' bakaang taa'ni'anta kompui, ee'noko teie aa'na' bokuma teing karenaumo koosinung kansi' ee'noko pirung orari-koo purinto' avuru'ning aa'puru', ³"Kansi' dovang pirung

ee'noko koi'nanka mme'ka orari-antaveriaruko io' niikaang Kumponing bakaning botovotonaa'nuka oing-koo taa'ni'antavarampiko deeko'.”

⁴Teketa taaravantu' deerunoo' teing taa'ni'antavuru'ning naro'ka: narung daaku'keta karenaumo kivora-eta karenaumo kokorei' [144,000], ainoo' teing ookara Isireeli baurukaa'keta muu' kante-ita:

⁵Juda bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Ruben bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Kaata' bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

⁶Asa bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Napitalai bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Manase bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

⁷Simioni' bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Liivai' bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Iisakaa bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

⁸Sebulon bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Josepa' bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Bensimani bakanaving-eta taa'ni'antavuru'
kivora-ita kenaanka kokorei'.

Nantoong Karika'ke Kumponing Daangampau'na'

⁹Teketa napo' tee-koo dama'due ooama bakei nantoong miatara oarantu' naninge deeru-koo makotua', aa'ning-eta porou'ning: ookara kansinanka-ita, muu'keta, nantoong amutemurii'keta, kara amutemurii'keta, teke Ororing ba'nani'domai ee'noko napo' tee-koo Kampia-koo uro'kanoo'ke donkonai otoroko mononopa' kakaara kurunii'nuka ee'noko birenge moupaao-koong para' kompai. ¹⁰Ee'noko aa'na' kareaama aa'paako', “Domang-anta tee niikaang Kumponing-eta ba'nava'nani'domai ba'nanui otomaung-eta poaing ee'noko napo' teieta Sipsisipi' Kampia-ita.” ¹¹Teketa teinge koosinunankai koroai otoroko teing ovontung ee'noko teing kapoo' karenaumo domantoia te' overimpari ba'nava'nani'doma uro'kanoo' dapuu'kai dua'arima daangampaako' tee

Kumponing, aa'paama, ¹²“Ee', tee-koo niikaang Kumponing-koo otoaing teing aing aa'ning: biraanke, meenasi, matau, tampa' tang, biiving, iri', ee'noko puring-anta ookara batei-koo. Masikung.”

Biikaang Sisikeera Tee Enang Oparing

¹³Teketa narunge teing-koo ovontung-koonge ning nia'muma aa'muu', “Aing baata mononopa' kakaarai nopa'nii'nuka? Napo' areketa poroininge?” ¹⁴Ee'noko ninge aa'pantu', “Aung ee, ning aa' noru'ampa'. Dake pa noru'ei otong.”

Teketa teie aa'muu' ning, “Aing teing nantoong tee batei aa'na' arikung puru'aara porou'ning. Ee'noko tee biikaang mononopa' tee tee-koo ereng-koo tee Sipisipi' Kampia bakaang-koo duu'paio' aa'na' kakaaravou'. ¹⁵Tee'koo teing Kumponing bakanoo' ba'nava'nani'doma uro'kanoo' donkonai tee dootuu'aamaung doong ee'noko muung bakanava meekava-koo, ee'noko teie teke overimpari ba'nani'domai ba'nanui otomaunge kuung koo'uri nari' otoromaung. ¹⁶Teke tee teing peeravoroa' otoroaing, napo' ntong-koo nukaa'oroa' otoroi, duaa'ke ui'urima baikevuriauka' ee'noko napo' naa'eeravoroauka'. ¹⁷Ai' tee Sipisipi' Kampia teke overimpari ba'nava'nani'domai meu'ke otomaung tee biikaang tanata-nko, ee'noko teie teing te' ntong pu'anta domantoo'aape be'anta-vurimatoaing, ee'noko Kumponinge tee biikaang ta'du duta-ita piu'evuriaing.”

Teie Sipisipi' Kampiai ~Kenaanka-taa-nung Pinkapinka' Kaape'uu'na'

8 ¹Teketa napo' teie Kampiai ~kenaanka-taa-nung pinkapinka' kaape'uko ookara kapoo' paning-koo oki'noo' ka'duuariru' namarang aua-pina'. ²Teketa ~kenaanka-taa koosinung oarantu' Kumponing-koo uro'kanoo'ke donkonai otoromaing, ee'noko teinge tuuviri ~kerenta-taa nkavau'. ³Ee'noko napo' nii'nung koosinung kooro-koong tapeng kompui pora boonturoma donkonuu'. Ee'noko tee kanteng tampa' nuuraa' mmau' avau' pitu-koo teing ninka kunsinanka ookara nantoong meekupoong biikaang ninka nari' boontunamparaa'naang teke koro-koo nkonii'noo'ke boonturomai, overimpari ba'nava'nani'doma-koo uro'kanoo'ke. ⁴Ee'noko tee kanteng paro'uiio' te' ninka ii-noo' kunsinanka ninka kompeereta teing meekupoong biikaang ninka deto daa'aru' Kumponing-anko koosinung-koong bireng-eta. ⁵Teketa teie koosinunge tee tapeng nkavura nta'ke maanto'antavuu' boonturoma-ita nkavuu'nunge, ee'noko terempo' kansi'aape bai'uu', teketa aa'nou' pipirakai kurung-kurung ninininimpuma u'mi' nkoaru'.

Karenaumo Koosinunankai Tuuviri Doompeitaa' Puumpau'na'

⁶Teketa tenang teing ~kenaanka-taa koosinung teing tuuviri puumpaava'naang maamaruru'. ⁷Ee'noko tutuna'nunge bakanareng

tuuviri puumpuko apo' kamaarie moomparama kapang kaa'omana' kaa'ora kansi'koo doonko tumputumpurunang dua'aru' ee'noko napo' nta' erenge mavo' tee' nari' kansi'koo dua'aru'. Ee'noko kansi'koo beevorai navora' taivuu', koi'nanka-koo beevorai-koo navora'kooning taivuu', napo' ookara baa' oki'nareka' taivuru'.

⁸Teketa napo' kenaanka-nung koosinunge bakanareng tuuviri puumpuu', ee'noko kapoo' iu' pankaing-pina' oro' nta'ke taivuko pirung-koo dua'aru'. Ee'noko pirung-koo beeru'pi naru' ereng narung deemparu'. ⁹Ee'noko kapoo' pirung-koo domampariri otoromaing-koo beemantori-koo namanto boorou', ee'noko aarerinanka-koo beemantori namanto nta'ke taivurira opuru'.

¹⁰Teketa napo' beenaumo-nunge koosinunge bakanareng tuuviri puumpuu', ee'noko narung beento' pankaing paning-eta dua'aru', puu-pina' arakavari nta'ke taivuko, ee'noko aa'ning-koo dau dua'aru': ntong-koo beeriiru-nari-koo ee'noko pu'antanairu-koo tee' nari'. ¹¹Tee-koong beento'koong miring Dopa Tokaa'. Teketa teing ntonanka beento' dua'aru'ning tokaa' doparopa-po'nung deempario' nantoong mmau'ke naiaama boo'pariru'.

¹²Teketa napo' karenaumo-nunge koosinunge bakanareng tuuviri puumpuu' ee'noko aa'nou': duaa'koo oki'nameng paparovuu', napo' kaara-koo oki'nameng paparovuu', ee'noko beento'nanka-koo nii'namanto^b paparovuru'. Ee'noko aa'nou': te'mung doong apuka'paru'. Napo' te'mung muunga tee', beento'nanka-ita kaara oki'nameng-koo araka otoaruu'.

¹³Teketa napo' ooama narung mareoi' aa'na' karoma auvi'aue puraanuma aa'puko taaravantu', "Oi, oi, baka', baka' piaaru'nuka kansi'koo otoromaatomaing. Teinge asi'ninge beenaumoi koosinunankai biikaning tuuviri puumpaako teing-koo bakei sisikeera pankaing tavo'ara a'naang."

Pa'noko'nung Koosinunge Tuuviri Puumpuu'na'

9 ¹Teketa napo' pa'noko'nunge koosinunge bakanareng tuuviri puumpuu'. Teketa ninge narung beento' ooantu' paning-eta kansi'koo dua'aru'nung. Ee'noko kii' kong-antavau' tee te'nung dinkung tumangropa-koong. ²Ee'noko teie tee dinkung tumangropa daate'uko teieta ii kutekuteivuu' nta' pankaing-eta popeu'na'. Ee'noko teie iie teketa dinkung-eta kutekuteivuma aa'nou': duaa' mutaanampura aanaroo' deto tunumparavaruu'. ³Ee'noko teieta ii-eta ntaa'nanka bakoarira kansi'koo kato bereravariru' purinto'nanka kaki-koo bakei orovei'pina' naapunanka teing; ee'noko munkeita-koong iri' kong-antavaaru'. ⁴Ee'noko tee baa'nanka kansi'koong napo' teing koi'kooning para'nanka orari-koo

^b 8:12 Beemantori-koo namanto-kooning, (1/3).

taura'paaria', teka nantoong naing deeko' ookara kaki-koo makosi teing Kumponing bakaang taa'ni'anta otoroaing biikaang oing-koo. ⁵Tee-noo' pa'noko' kaara-koo kuunge sisikeera-antavaarii'naang taura'paaru', teka dupisi'koo deea', tee tamung naapuaarima sisikeera-anta-koo. Naapunoo'koo tee' orovei' pina' mantong tenang naning taivuko. ⁶Teketa teing-koo pa'noko' kaara-koo kuunge tee nantoonge booroaing taung besi'aama pore'oroaing, teka taung ooaavauka'nung bakei. Boo'koo aa'na' piavoroko boo'ke tee teing meumpuria' tokoi mmaruaing.

⁷Tee ntaa'nanka tee oo-koo oosi-pina' oro'nanka tavutavu'koo maamariri otoroining-pina', ee'noko biikaang bore'koo kapoo' baakopo koro-koong-pina' oro' otong. Ee'noko oinoo' naning-koong-pina' oro'nanka. ⁸Ee'noko biikaang dapo manikuma-koong-pina' isikananka, napo' si'da'noo' laioni-koong-pina' kepe'nii'nuka. ⁹Ee'noko biikaang murukeu-nee' aini-koong-pina'oro', ee'noko tenang puraanaako kupa'koong aorong kaarisinanka mmau' oosinankai tavutavu'koo kua'parima kurunkurunkaanaamana' taara. ¹⁰Teing ee'ning teing baring tairo'nukai munkeita-pina', ee'noko te' biikaang baring-koo purinto' otong nantoong baike-koong teing-koo pa'noko' kaara-koo kuunge. ¹¹Ee'noko teing tee narung dauraronge~ tanatavurimaing. Tee daurarong tee narung koosinung tee dinkung tumangropa tanatavumaung. Bakaang miring iiburu-na'koo tee Abadon, ee'noko Kiriki'na'koo Apolion, miru'noo' Tooreere. ¹²Narung kapoo' arikung tee tankinuing. Ee aing, enang tee kenaanka kapoo' arikeng mme' otomang dama'ke tavo'kuree'naang otoining.

~Narung-taa-nung Koosinunge Tuuviri Puumpuu'na'

¹³Teketa napo' ~narung-taa-nung koosinunge bakanareng tuuviri puumpuu', ee'noko narung aorong karoko taaravantu' teketa boonturoma-ita Kumponing-koo uro'kanoo' koro-koo nkonii'noo'keta, ookamenta karenaumo kunku'doi'keta. ¹⁴Ee'noko teie auronge tee ~narung-taa-nung koosinung tuuviri kompi otoko'nung nauvuma aa'puu', “~Karenaumo-taa koosinung dai'ariri otorong teke tee ntong pankarei Iuperetisi-ankoi. Teinge tee batei Kumponing miru'uu'nung nempaamaang maamariri nantoong-koo beenaumo nariong dupisi'aarii'naang; ¹⁵Aia', tee batei tee amare', au kaaranu ee'noko e'mung ee'na'mung deempario' dipi'eriko berora Kumponing miru'uru'na' nkoaavai.” Teketa teie koosinunge taaravura teing karenaumo koosinunanka dipi'uru'. ¹⁶Teketa tavu'nupoong oosinanka-koo ba'naniau'ning-koong deerunoo' taaravantu' kenaanka daaku' kokokokorei' [200,000,000]. ¹⁷Ee'noko napo' noone-koo oosinanka-koo nantoong ba'nani'ao' ooarantu' biikaang murukeu-nee' nii'noo' nta'pina' urung, nii'noo' iinau-pina' oro', ee'noko nii'noo' piiko-pina' meraa'. Ee'noko oosinanka-koong bore'noo' laioni-pina' oro',

ee'noko biikaang karang-eta aa'ning kuripioaako': nta', ii, ee'noko tee piiko karauviaana. ¹⁸Ee'noko ookara nantoong-koo beenaumo-nariong aing beenaumo doovaange dupisi'aaru'nung, aa'ninge: nta', ii, napo' tee piiko karauviaana, karang-eta kuripioau'nung. ¹⁹Ai' tee purinto' oosinanka-koong aa'ning-koo otong: karang ee'noko baring. Ee'noko teing biikaang barinanka tee boru'pina' oro', napo' botu bore'po'nunge, ee'noko temarange nantoong taiaarima baikeaarua'.

²⁰Teka teing nantoong beenaumo doovaange dupisi'uriaruu'ning teing tee' nari' bere'ariaruu' teing-eta biikaning oraka' nkonanka-ita, aa'noko ma'nari dovang-koo boontu, ee'noko daang-koong kumponinanka bii'ka ta'nampau'ning-koo dootuu' nko aa'ning-koo: kooro, siliva', boronsi~, kapang, ee'noko koi'; teing ee'ning kapoo' oo noru'aava', taarakaavarupeu', nanu'koo makosiaava'. ²¹Napo' aing ee' oro' nko-nko-ita bere'ariaruu': naning dupisi', doparopa, kaukauro-nko, ee'noko kapoo' avutevu'nanka bakiaa'.

Koosinunge Oki'nane' Buukunane' Avuko Joonie Maa'uu'na'

10 ¹Teketa narung koosinung bakei purinto' paning-eta siarako ooantu' kamo'ke mononopa'pina' nopa'ari, ee'noko bore'koo daue eeravo otoing, ee'noko bakaang oing duaa'pina' oro', ee'noko bakaning kau' ookanau'ka nta'pina' urumpario'. ²Ee'noko birenge oki'naa buuku bere'ario' kompui pou'. Ee'noko pora aa'nou' bakaang kau' tampanau' pirung-koo donkonuu' ee'noko mare'anau' kansi'koo donkonuu'. ³⁻⁴Teketa aa'na' bokuvu' laioni-koong aurong-pina' karoma, teketa tee karoko kurunkurung ~kenaanka-taa tompoo'kaama kareaako ninge daariama'naang nkomarako narunge auronge paning-eta karoma aa'puko taaravantu', "Sira'peauka' tee kapoo'nanka teinge ~kenaanka-taa kurunkurunge minkuainanka, ee'noko daarieauka!" ⁵Ee'noko tee ee'nara koosinung pirung naanka-koo kansi' donkonuio' ooantu'ning deto paning-aape toonuu' bireng tampanaang. ⁶Ee'noko teie maraka-anta nkovuu' tee-koo Kumponing tee' nari' otoi otomaung bakaang miring-koo, aa'nung paning, kansi', pirung ee'noko teing ookara kapoo'nanka tenairu-koo otoromananka nkovuu'nung-koo; aa'puu', "Batei neng-koo makotua'. ⁷Aing-koo doonanka-koo tee ~kenaanka-taa-nara koosinung maamuarama otoko bakanareng tuuviri puung-koo, Kumponing tee bakaang makensi'nung maromaro oro'antavuu'naang, tee' ee'na' teing bakaning nakaro-nupoong~ tero nauvuru'na'."

⁸Teketa napo' teie auronge paning-eta karoko taaravantu'nunge karoma aa'puu', "Bera tee buuku nkaveai bere'ari oting koosinung-koo bireng-koo, tee-koo pirung naanka-koo kansi' donkonui oting-koo." ⁹Teketa ninge mera tee koosinung eentavantu' amuu'naang tee oki'naa buuku. Ee'noko teie aa'muu' ning, "Nkavera maa'eai. Karang-koo

davainta-pina' tarii'doo'naang, teka dama'ke maa'era tee dakaang pakosii'koo tee tokaa'doo'naang.”¹⁰ Teketa ninge tee oki'naa buuku koosinung-koo bireng-koo nkavamira maa'antu'. Maa'amira karang davainta-pina' tarii'mou', teka dunkumpamira pakosii' tokaa'mou'.¹¹ Teketa aa'muu', “Bera napo' tarampeerarama~ sira'peaing kapoo' dama'ke tavo'kuaining teing-koo nantoong mmau'koo osi kante-nupoong-koo, napo' kara amutemurii'koo ee'noko napo' ookara dauraronanka-koo.”

Kenaanka Naninka Kumponing Bakaang Kara Sira' Nkora

11 ¹ Teketa teie koosinunge purinto'ke ning Jooni narung donsi'pina' oro' paaranang-nko amuu', ee'noko amuma aa'muu', “Deto donkonira Kumponing bakanava pankava dootuu'nava oovei otoinava paaranampeai ee'noko boonturoma nari'. Ee'noko napo' teing teke dootuu'arimaing deerueriai. ² Teketa dama'du-navaro pava dootuu'nava pankava-koo paaranampeauka'. Tamung sipeai tevaro, ai' tevaro tevaro Ju'deeaing biikanavaro. Teinge mmemme'aava'naang^c te' osi meekamono, Jerusalema'namono karenaumo kivora-ita keura kaara-koo.^d ³ Ee'noko ninge napo' kenaanka nakaronaanka~ nkanaanka kara-sira'ka iri' avompeta botoampeko tarampeearema daankiareaing narung kokorei'keta kenaanka daaku' ee'noko ~narung-taa kivora [1260] doong-koo,^e baarong mutaange duaanavaresi.^f ⁴ Tenaanka ee'naanka temu' Daari Meekung-koo kevarira olive'ke miru'uretu'naanka, ee'noko napo' kenaanka daamu-ba'nange miru'uretu' teke Ovoring ookara kansi' tarevumaung-koo uro'kanoo'ke donkonuresi otoremanaanka. ⁵ Ee'noko nii'ninge tenaanka tavaaree'naang nkoaareko deeko' tenaanka-koo karang-eta nta' bakoarara taivuriaing teing. Tee' ee'na' nari' booroaing teing tenaanka oraka' nko-koo piavoroaining. ⁶ Napo' tee tenaanka iri'po'naanka aa'ning nko-koong: paning avo'koong apo'uaroo'naang tenang tee doorenang Ovoring bakaang sira'purema nanureko, ntonanka ereng deeng-anta-koong, ee'noko ookara kansi'nupoong-koo amutemurii' doovaang tavo'anta-koong bee'ka piavoreaina'.

⁷ Ee'noko tenang tenaankai nakaronaanka bakevureko tee beekaang kara sira', tee biiko teieta dinkung tumangropa-ita bakoaravainge tee tavu' tutumpuaing tenaanka-koo, ee'noko tavurema puru'ureta bakei dupisi'uree'naang tenaanka. ⁸ Ee'noko beekaang mono ta'monko' teke taung-koo pankamono-koo miring Jerusalema' tampaamanamono-

^c 11:2 Maare piatooronuka~ Jerusalema'namono berora meekamono-pina' noru'aava' anutua kankosi'aavaing-pina' tampumang. ^d 11:2 Beenaumo masiraani bera nau-taa kaara-koo. ^e 11:3 Beenaumo masiraani bera nau-taa kaara-koo. ^f 11:3 Nantoong kiimata kompaavaing-koo piaavorema taa'ni'antavaresi tee' mutaange duaanavareaing.

koo bemparesi otoreaing, temono ee'namono-koo beekaang Oving aa'barata'koo taakavaara boo'antavau'namono-koo, nii'na' miru'aama Sodom ee'noko Iisipi' tampaakoo'. ⁹Doong beenang ee'noko namaranoo' aa'ning-koo nantoonge tenaanka teka ooaareaing aa'ning-eta: nantoong amutemu'u'keta, nantoong avitevitu-eta, kara amutemurii'keta ee'noko napo' nantoong ookara kansi'nanka-ita. Ee'noko taura'paariauka' dako'koo. ¹⁰Ee'noko teing nantoong kansi'koo otoromaing dotuarima baravaraeariai~ tenaanka boo'pareaing-koo, asiara aveema, tenaankai ee'naankai nakaronaankai pore'antavaarimanoo'koo."

¹¹Ee'noko teie koosinunge tee kapoo' nkoaravaing kato naumuko ooansio' tee domaang Kumponing-eta pora tumparu' tenaanka-koo, teing beenang doong-eta namarang tankinuko. Ee'noko tenaanka deto donkonuretu', ee'noko ookara nantoong ooaareko'ning bakei aa'na' avoreau'. ¹²Ee'noko teketa teinge nantoonge auronge paning-eta aa'na' bokuma karavureko taaravau' aa'puko, "Doompeto poreai." Ee'noko teinge beekaning kare-nupoonge tee ooaaresio' teketa deto paning-aape koinuretu' kamo'koo meu'ke. ¹³Teketa tee-koo batei-koo pankaing u'mi' nkoarara osi pankamono-koo narung kivora-koo pavananka pesi'arako ooantu', ee'noko nantoong ~kenaanka-taa kokorei' tavorira dupisi'uru', ee'noko sipariru'ninge avoreaara Kumponing paning-koong daangampau'. ¹⁴Tee kenaanka-nung arikung tee' bakearavaing, ee'noko teketa due'ka beenaumo-nung arikung tavo'kuang.

~Kenaanka-taa-nung Koosinunge Tuuviri Puumpuu'na'

¹⁵Teketa ~kenaanka-taa-nunge koosinunge bakaang tuuviri puumpuko ooantu', ee'noko paning-eta nii'ning auronankai bokiaama aa'pau', "Teing ookara muu'nanka kansi'kooning teing enang tenaanka tee niikaang Oving Kumponing ee'noko tee bakaang Pako'pari'nii' beekaning deempariring, ee'noko ookara batei-koo o'meeva-koo tarevurematoaining." ¹⁶Ee'noko teinge kenai'ka-ita karenaumo ovontunge biikaning ba'nava'nani'nairu-koo ba'nani'ai otoromaing Kumponing-koo uro'kanoo'ke dapuu'kai dua'arima tee Kumponing daangampau', aa'paama, ¹⁷"Oving, da' tee Kumponing ookara purinto'po'nung, tee tee' nari' otomaung-teroita otou'nunge, e'mung tee' otong, ee'noko dama'ke tee' nari' otoi poaing. Dakaang iri' pankaing kompei daurarong~ deentari otomaung. Tee'koo nii'ke tampara tampampimaang da'koo. ¹⁸Teing nantoong ookara mutaanang-nupoonge tee da' aa'na' iirareraamaung, teka enang dakaang iira mantompaava'naang teinge, ee'noko batei tee emu' makotuing teing boo'nuka teing enang da'koo uro'kanoo' donkonaako simpe'erii'naang. Ee'noko enang tee teinge dakaninge botovotonaa'nukai moo' nkavaava'naang, aa'ninge: nakaro-nupoong, ee'noko teing koonto'nuka, ee'noko napo' teing da'koo

amaiaa'oroma da' siontaamainge nkavaava'naang, ookenge aa'noko teing miring-po'nupoong ee'noko miringropanuka nari'. Ee'noko teing kansi' orari-antavaamaing teing enang orari-antaverii'naang.”

¹⁹Teketa Kumponing bakaang pava meekung paning-koo daate'arako ooantu', ee'noko tee Kumponing bakaang kara narooong-anta koong bokita sirapo'ke otou' teke pava meekava-koo kuunge, ee'noko te' otoko pipirakaie arakavuko kurunkurung ninka ninininimpuma u'mi' nkoaru' ee'noko apo' kamaarie moomparama kapang kaa'omana' kaa'ora kansi'koo doonko tumpumpturunang dua'aru'.

Sietani' Bakanaving Nari' Oraru'kiaako Oovuu'na' Joonie

(12:1–20:15)

Teni Manikuma Ee'noko Tee Pakia Teni-koo Kare Nkovuu'nung

12 ¹Teketa tee paning-koo kapoo' pankaing ta'nimpaarii' taa'ni'anta oro'paru', nani manikuma duaa'ke mononopa'pina' nopa'niii', kaara-koo dau donkonuio', ee'noko kivora-ita keura beento'ke bore' koroaio' baakopo-pina'. ²Teni teni tooto'po'nani ee'noko paroo'ngang due'uma sisikeeravoma baiarako'. ³Ee'noko teketa napo' nii'nung taa'ni'anta oro'paru' teke paning-koo, narung kapoo' pakia-pina'oro' aa'na' pankaing urumpumaung, bore' ~kenaanka-taa ee'noko kaintang kivora otoing, ee'noko napo' baakopo ~kenaanka-taa kurunii' bore'koo. ⁴Ee'noko bakaang baringe beento'nanka paning-kooning-koo beenaumo-nariong-koo nariong kii'ni'puru' depeto kansi'aape. Teketa tee pakia teni-anko manikuma-anko uro'kanoo' donkonuu' tee bauring tooto' teka paravuko maa'uu'naang. ⁵Teketa tenie tee bauring tooto' donkaani paravuu' ookara nantoong kansi'koo-nupoong tanatavuriaing tee ninka donsi' aini-koo nkonii' kompui, ee'noko tee tooto' tee Kumponing-anko koo'antavau' te' bakanoo' ba'nava'nani'doma. ⁶Teni manikuma mee'bora' sirakamaa'aape koo'aru' te' Kumponingee teni maamu-antaevuu'noo' teka tareaava'naang doong narung kokorei'keta kenaanka daaku' bera ~narung-taa kivora-koo [1260].

⁷Teketa paning-koo kare pankaing tavo'kuu'. Tee Maikol bakaning koosinunanka ninka ee'noko napo' tee pakia bakaning koosinunanka ninka nari' taveu'. ⁸Teka tee pakia boong deempaara teing-ninka bakaning koosinunanka-ninka napo' paning-koo oto'koo taura'paava'. ⁹Teketa tee pakia pankaing kansi'aape doonko dua'au', tee tee boru' tee uripo'keta otomaung miring ma'naang Sietani' tampaakoo', tee ookara nantoong kansi'nupoong poo-antavurimaung. Tee kansi'koo doonko dua'aaru' bakaning koosinunanka tee ninka nari'.

¹⁰Teketa narung aurong aa'na' karoko teke paning-koo taaravantu' aa'puko, “Enang tee niikaang domang-anta poing tee ninka iri'

ee'noko tee muu' tee niikaang Kumponing bakaang, ee'noko teie tero Pako'pari'uu'nunge~ bakaang purinto' sira'paring. Ai' tee nii'maikorori' too'dempurimaung teke niikaang Kumponing-koo uro'kanoo'ke aa'ning-koo doong ee'noko muung tee doonko dua'aing. ¹¹Teinge tee Sietani' puru'au'noo' tee tee ninka ereng Kampia bakaang ee'noko napo' karai sira'paama tee kapoo' koonto' teie teing-koo nkovuu'nung koonto' boo'koo aa'na' taura'pariri. ¹²Tee'koo doturaravaing da' paning, ee'noko dii' teke otorining. Teka piaaru' da' kansi' ee'noko teke otorining ee'noko da' pirung teing ookara kapoo'nanka da'koo otoroining ninka, ai' Sietani' tee doonko dii'anko siaring koonto' iiravoi otong, bakaang batei apukung noru'ui."

¹³Teketa tenang teie pakiai kansi'koo doonko dua'aio' oarara teie tee teni manikuma tee tooto' donkaani paravuu'nani manki'anta tutumpuu'. ¹⁴Teketa tee teni manikuma mareoi' pankaing-kooning kupa' kenaanka avau' purerenuu'naang. Ee'noko purerenuura te' teni oto'koo miru'nii'noo' mee'bora' sirakamaa'koo beu' teka tareaava'naang mare' beemareu-koo ee'noko namaranoo' teie pakiai kompu'neeng-koo. ¹⁵Teketa teie pakiai karang-eta ntong pankarei kurimpuu' teni manikuma siompuma nkavuu'naang teie douai. ¹⁶Teka kansi'ke teni manikuma pakuvuma kamaankura tee ntong teie pakiai karang-eta kurimpuko teka dunkumpuu'. ¹⁷Teketa tee pakia aa'na' iiravora kare tutumpuu' teing nii'ning teni ee'nani baurukaa' tavu'koo, teing ee'ning Kumponing bakaang boto siompaamaing, teing aa'ning Jiisuu' bakaang kara sira'puu'nung pinka'ai otoromaing.

Biiko Kenaankara Daa'aretu'na'

13 ¹Teketa napo' pirung due'ke piisi'koo donkonansi o'noi narung kapoo' kau' karenaumo biiko pirung-eta bakoarako ooantu', bore' ~kenaanka-taa ee'noko kainta kivora otoing, ee'noko baakopo kivora kainta kante otoing ee'noko bore'nanka-koo mirinanka otorong Kumponing poore'kooning. ²Tee ee'nara kapoo' biiko ooantu'nung leepati'pina'oro', teka kau'noo' beea'pina'oro', ee'noko karannoo' laioni-pina'oro'. Teie pakiai iri' avura napo' bakanoo' overimpari ba'nava'nani'doma ba'ngang-antavuu'. Ee'noko nantoong boto-koo makosi-antavuu'. ³Naveu teing-koo biiko-kooning-koo bore'nanka-koo tee tokoona'pina' oro'pari otoko ooantu', temu' tavaara boo'antavaako napo' domamparu'naveu-pina' oro'. Ee'noko ookara nantoonge kansi'nupoonge teveu-koo teu pentanu tempa'ou'nu ooaara ta'nimparima siompau' tee biiko. ⁴Nantoonge tee tee pakia dootuu'au' teie pakiai tee biiko makosi-antavuu' nantoong boto-koo, ee'noko teinge tee biiko napo' dootuu'aakoo' aa'paama, "Baa nii'nung naning aung biiko-pina' oro' otong, ee'noko baie pa tavuma aung boong deempupeu'? Naning otoa', bakei!"

⁵Teketa teie pakiai makosi-antavuiio' teie biikoi baka biivimpama Kumponing aa'na' poore'uko'. Ee'noko Kumponing kaara karenaumo kivora-ita keura-koo⁸ basinoo' naro' taura'puu' tee' nkoaraa'naang. ⁶Ee'noko karoma Kumponing poore'uko'. Napo' Kumponing bakaang miring poore'uko', te' otomanoo' nari', ee'noko napo' teing paning-koo otoromaing. ⁷Ee'noko teie pakiai makosi-antavuiio' teie biikoi Kumponing bakaning meekupoong ninka kare naka'ura puru'uru' teing. Ee'noko napo' teie pakiai makosi-antavuiio' nantoong ookara muu' tarevuriko' aa'ning naro'ka: muu'nanka, nantoong ookara kansi'koo-nupoong, kara amutemurii', ee'noko ookara dopa' amutemurii'.

⁸Ookarai nantoonge kansi'nupoonge tee biiko dootuu'aavaing, aa'ninge teing Kumponing biikaang miring daarievuriaruu'ning tee-koo Buuku Domantoo'nuka-koong-koo, tee Kampia bakanane'koo, tee kansi' pupu'aravaruko-ita Kumponing miru'uiio' dupisi'au'nung. ⁹Baa naning punkang-po'nunge tee bakei taaravuaing. ¹⁰Baa naning dai'koo miru'nii' tee dai'aavaing, ee'noko baa naning bainatue dupisi'koo miru'nii' teie, bainatue dupisi'aavaing.^h Teka tee aung manki' ee' oro' tavo'kuko dii' teing Kumponing bakaning meekupoong mii'kiritaa' aroo'dariri otoriaing.

¹¹Teketa napo' nii'nung biiko kansi'keta doompeto bakoarako oantuu' kainta kenaanka otoing sipisipi'koo kampianu-pina' basi, ee'noko kara-koo tee-pina' pakia-pina' karoko'. ¹²Tee tutuna'nung biiko-pina' iri' oro'antavuko' tutuna'nung biiko bakaang miring-koo, ee'noko teie kenaanka-nung biikoi ookara nantoong kansi'koo ootukunairu-koo otoromaing etuvuru' tutuna'nung biiko dootuu'aava'naang, tero penta orara tempa'ou'nung aa'nung. ¹³Ee'noko teie kenaanka-nung biikoi taa'ni'antananka ta'nimpaarii' nkovuko' nta' dovang paning-eta depeto kansi'koo bokuvuma nantoong-koo dutakanoo'ke. ¹⁴Ee'noko teing ninka taa'ni'antananka ta'nimpaarii' ninka tee tutuna'nung biiko bakaang miring-koo nkovuu'ning ninka teie kansi'nupoong tosivurima siong-antavuru'. Ee'noko botovuriko baka-oo ta'nampau' tee biiko tutuna'nung paara-antavai, aa'nung tee too'pau'nung teka mme' domampari otong. ¹⁵Ee'noko napo' tee' nari' taura' nkavura tee biiko tutuna'nung-koong baka-oo domang-antavuu' tee baka-oo karoo'naang. Ee'noko nantoonge dootuu'aavaruko deeko' tee baka-oo tee biiko-koong teie kenaanka-nung biikoi teing dupisi'antavuriko'. ¹⁶Ee'noko teie ookara nantoong etuvuriko' moo'do'anta nkavaava'naang aa'nairu-koo: bireng-koo tampangaang-koo deeko' nii'na' oing-koo. Aing aa'ninge nkavaava'naang etuvuru': nantoong pankenankai ee'noko oki'nareka'ke, kavo-po'nupoonge, ee'noko

⁸ **13:5** Beenaumo masiraani bera nau-taa kaara-koo. ^h **13:10** Nii'na' ee': Ee'noko baa naning bainatu kompuaing teie bainatue dupisi'numpo'.

ata'oinkue, napo' botovotonaa'nukai ee'noko osikaiaange. ¹⁷Teketa deto tee naninge kapoo' tamung moo'uauka'nunge nii'noo' baavevuauka' tee moo'do'anta oto'evua'. Teenoo' tee moo'do'anta tee tee biiko tutuna'nung-koong miring daarinii' nii'noo' bakaang taa'ni'anta mirumiru'po'nung. ¹⁸Ee mmaikori', tampa' matau ninka norunoru'eriaing tee aung: baa tee naning noru'po'nunge tee tasi'puaing tee taa'ni'anta, ai' tee tee deerunoo' tee biiko bakaang miring-koo kuunge baku'ari otomaung tee aung: ~Narung-taa daaku' bera ~narung-taa kivora-ita ~narung-taa [666]. Tee deerunoo' tee naning-naung-koo taa'ni'anta makosi.

Tee Sipisipi' Kampia Donkonuio' Nerakavu Kenavau'na' Nantoonge

14 ¹Teketa tee napo' ooama ning-koo dutakanoo'ka tee Kampia Saioni-namii-koo donkonuio' ooantu' tee ninka nari' teing narung daaku'keta karenaumo kivora-eta karenaumo kokorei' [144,000] donkonaio'. Ee'noko tee bakaang miring ee'noko Bauma-koong miring daarinii'nuka biikaang oing-koo. ²Ee'noko teketa napo' aorong paning-eta karoko taaravantu' ntonanka-pina' aa'na' uutuarako napo' kurunkurung-pina' aa'na' karoko, ee'noko tee auronanka nepu'na' tampa' taaravanko' nantoonge kiitananka kopi'aako karopeu'na' karoko. ³Ee'noko tee teinge kena nerakung kenavaako' aa'ning-koo uro'kanoo'ke Kumponing bakanoo' ba'nani'domai, teing kapoo' karenaumo kupa'po'ning domantoia ee'noko teing ovontung. Nii'nung naninge noru'uarupeu' tee tevu kena, teinge narung daaku'keta karenaumo kivora-eta karenaumo kokorei' [144,000] nainge deeko' noru'ai otorong kansi'keta moo'uru'ninge. ⁴Teing aing teing nantoong maniku' ninka bakiaa'koo domang oraria'ia' otoromaing. Otooto'koo ootukunung-koo tampa' tanatavariritaa' kiiroraa'ariri otoromaing. Tee Kampia tee teinge siompai nanaamaung are' tokoo tee bemanoo'. Ainoo' teing tutuna'ning ookara nantoong-koo Kumponing moo'uru'ning-koo. Teing aa'na' meekupoong Kumponing-koo, ee'noko tee Kampia-koo. ⁵Biikaang karang-koo naninge tosi minkuaako taaravuarupeu', napo' kiiroraa'nukai.

Beenaumo Koosinunankai Kara Daankiau'na'

⁶Teketa napo' narung koosinung aanaroo'ke purerenuko ooantu', tee doorenang tampara otoi oto' kompui daankivuu'naang kansi'koo otoromaing-koo aa'ning-koo: ookara dopa' amutemurii', muu'nanka, kara amutemurii' ee'noko ookara nantoong kansi'nupoong. ⁷Teke aa'na' bokuma aa'puu', “Kumponing-koo amaiaa'roriai ee'noko meenasie mee'na'oi oto' deeng-antaveriai, ai' batei teie nantoong bire'koong due'umaang. Ee'noko tee-koo dootuu'dariai aing aa'ning ookara nkovuru'nung-koo: paning ee'noko kansi', pirung ee'noko ntong oki'nareka'.”

⁸Teketa kenaanka-nung koosinunge napo' siompui pou' aa'puma, “Dua'aring, dua'aring Babiloni'namono, osi pankamono, nantoong ookara kansi'koo-nupoong teru' oraru' uaininaru' nai-antavuru'namono. Tee uaini tee bakaang orara aarumo kaukauro nko-koong.”

⁹Teketa napo' beenaumo-nung koosinunge siompuresi dama'ke poma bokuma aa'puu', “Baa tee naning tee biiko-koo dootuu'aravaing, ee'noko napo' tee-koong bakaang baka-oo-koo, tee tora'puaing, ee'noko napo' tee tee-koong moo'do'anta nkavuaing bakaang oing-koo nii'noo' bireng-koo. ¹⁰Tee tee Kumponing bakaang uaini naivuain, tee uaini tee Kumponing bakaang iira tora'anta-koong, ntong ninka bere'nii' deea', tamung tee' otoko purinto' koo'nii' tee-koo iira-koong kaapu-koo teie tora'anta-koong-koo. Ee'noko tee tee sisikeeravomatoaing tee-koo nta' kauoori piiko-koong-koo teing-koo koosinunanka meekupoong-koo uro'kanoo'ka ee'noko tee napo' Kampia. ¹¹Ee'noko tee ii teing kiimatanuka taivuriaing-koong tee deto tee' nari' kutekuteivui tuuvui otomatoaing uaa otoa', doong kante, muung ee'noko doong, tee' nari'. Teing ee'ning tee-koo biiko-koo ee'noko tee bakaang baka-oo-koo dootuu'arimaing ee'noko napo' baata teing bakaang miring-koo moo'do'anta nkavau'ning. ¹²Enang tee noru'eriaing dii'ke Kumponing bakaning meekupoonge, kapoo' arikananka dii' paararurima tavo'kuko tee dii' purintariri mii'kiri otoriaing, Kumponing bakaang boto siomperi ee'noko Jiisuu' masika'antaveri.” ¹³Teketa napo' narung aurong paning-eta karoko taaravantu', aa'puko, “Aung kara daarieai, ‘Enang-eta deto tee teing boo'nuka Oving bakaning otoroita' boo'pariru'ning teing biraankeariaining.’” Ee'noko Tanuaang Meekunge maku'uma aa'pumaung, “Ee', bakei masakung. Uaavoroaina' teing-eta biikaning iri'o'nanka. Ookarai aarumoi tampenge nkoau'ninge tee teing meena'pariri otoroiaing.”

Batei Sinang Kavuk'koong Kansi'koo Tavo'aru'na'

¹⁴Teketa napo' ooama ning-koo uro'kanoo'ka kamo' kakaara ooantu', ee'noko tee-koo kamo'koo daue naning narung naning-naumpui ba'nanui otoko bore'koo baakopo kooro-koong kurunii' ee'noko birenge narung naipe' irinto' kai'nii' uite' napu' kompui. ¹⁵Teketa narung koosinunge dootuu'nava pankava-ita siarara bokuma tee kamo'koo ba'nanui otoko'nung aa'puu', “Teie dakaang naipe'ke nkavera ookara sinananka napura'ema kaveai, ai' batei kavu'koong enang makotuing. Ookara sinananka kansi'koong enang petaa'oroing.” ¹⁶Teketa tee teie kamo'koo ba'nanui otoko'nunge tee bakaang naipe' kansi'koo toong-antavura namu'ke ookara sinananka kansi'koonanka kavuru'. ¹⁷Teketa napo' nii'nung koosinung dootuu'nava pankava paning-koonava-ita siaru', teie napo' naipe'nari' irinto'nari' kompui. ¹⁸Ee'noko napo' nii'nung koosinung

teke boonturoma-ita, nta' tarevumanoo'keta pou'. Pora tee naipe' irinto' kompu'i otoko'nung bokuma aa'puu', "Teie dakaange naipe'ke ookara uaini-koong sinananka kansi'koong napura'erima kaverira oosieriai, ai' tee sinananka tee enang neetovuring." ¹⁹Teketa teie koosinunge tee bakaang naipe' kansi'koo toong-antavura ookara uaini-koong sinananka kavurima oosivuru' uaini mii'doma pankaing-koo doonko dua'urima Kumponing iiravoi kankosi'uriainoo'. ²⁰Ee'noko osia dama'dua teka mii'domaa doonko kankosi'uru', ee'noko ereng taapo' tuuvuu' teketa uainimii'doma-ita doua-pina' aa'na'. Ee'noko naninge tankimpuko ukaamau'koo basiarapeu'na' basiaru'. Ee'noko naning nanuma doong ~ke'munta-tae nanura basiarapeu'na' basiaru'.

~Kenaanka-taa Koosinunanka Arikung Tavo'antananka Daa'ariru'na'

15 ¹Teketa napo' kapoo' pankaing taa'ni'anta paning-koo ooantu' ~kenaanka-taa koosinunankai tee'ning nari' napo' ~kenaanka-taa arikananka kompaio'. Teing ee'ning asi'ning ee'noko teing arikananka ninka Kumponing bakaang iira nari' bakearavaing. ²Napo' tanoonoo' naankuviraa'noo' ooantu' pirung-pina' neenkiroo'noo', nta' kuunge aramo'arakoo' aa'noo'. Ee'noko teka ee'noo'ka nantoong donkonai otoroko oarantu', aing aa'ning puru'au'ning: biikonavoro', tee baka-oo, bakaang moo'do'anta ee'noko bakaang miring-koo deerunoo'; kiitananka ninka Kumponing daangang-koonanka ninka otoroko. ³Kenakoo Moosesi, tee Kumponing-nung botovotonaa', ee'noko tee Kampia beekaning kenavaako', ee' kena:

"Dakaang nko-nko tee pankaing ta'nimpaarii'. Da' tee bakei dau basina' aa'na' purinto'po'nung Ovoring Kumponing, Ookara-koo nkovemaing-koo tee masika' koonto'na' oro'daramaung. Da' avatevarang-koong daurarong~. ⁴Naning baa masakung da'koo amaiaa'oarupeu' ee Ovoring? Ee'noko baie da'koo meenasi be'antavuarupeu' miring pankaing-antaruma? Naning otoa', ai' meekung tee da' narung. Ookarai nantoonge amutemu'ke tee poroma da' narung dootuu'daavaing, tee dakaang nko-nko koonto' ookarai sira'pario' ooaara."

⁵Aung-koo dama'ke napo' paning-koo dootuu'nava-koo kuunga tevaro meekavaro daate'ario' ooantu', tevaro Kumponing bakaang kara kapang-koo moo'do'nii' oting-navaro. ⁶Teketa dootuu'nava-ita ~kenaanka-taa koosinunanka siariko oarantu' tee'ning arikananka napo' kompai. Mononopa' aa'na' kiiroora', pipiraarie nopa'nii'nuka ee'noko murukeu kapeto tokonii' kooro-koo nkonii'ke keemounii'nuka. ⁷Ee'noko teketa teing-koo domantoia karenaumo kupa'po'ning-koo narunge utaunankai kooro-koo nkonii'ke kantevuru' ~kerenta-tae teing ~kenaanka-taa koosinung, teing utaunanka iirai maanto'nanka tee Kumponing Otoi-oto' bakaange. ⁸Ee'noko tee dootuu'nava iie aa'na' maanto'uu' Kumponing

bakaang meenasi-eta ee'noko napo' bakaang iri'keta, naning tung-koo makotuaruu' teva dootuu'nava-koo, bera teing ~kenaanka-taa arikananka teinge ~kenaanka-taa koosinunge tavo'aara bakeariainoo'ke basi.

Utaunanka Iirai Kumponing-nunge Maanto'ning Kansikoo Piampau'na'

16 ¹Teketa narung aurong dootuu'nava-ita aa'na' karoko taaravantu' aa'puriko teing ~kenaanka-taa koosinunanka, “Berira teing utaunanka ~kerenta-taa Kumponing bakaang iirai maanto'ning kansikoo piamperiai.” ²Teketa tutuna'nunge koosinunge bera bakanareng utaunareng piampuu' kansikoo, ee'noko pentananka oraka' oro'nanka sisikeera-po'nanka nantoong-eta ta'da'puu', teing tee biiko-koong moo'do'anta otoroining-koo ee'noko bakaang baka-oo-koo dootuu'arikoo' aa'ning-koo. ³Teketa napo' kenaanka-nung koosinunge bakanareng utaunareng pirung-koo dau piampuu', ee'noko tee pirung ereng koonku'umaung narung deemparu' naning boo'koong-pina', ee'noko ookara kapoo' pirung-koo domampariri otoromaing boorou'. ⁴Ee'noko napo' beenaumo-nunge koosinunge bakanareng utaunareng ntonanka-koo dau piampuu' ee'noko pu'antananka aa'ning-koo, ee'noko teing ntonanka ereng narunanka deempariru'. ⁵Teketa teie koosinunge ntonanka tanatavumaunge aa'puko taaravantu', “Ee Oving, dake tee koonto'na' teing maku'eri nkovering. Ai' da' tee Meekung, teroita otou'nung, e'mung tee' otong, ee'noko dama'ke tee' nari' otoi poaing. Dake tee koonto' makosina' teing tee' nkoverima maku'ering. ⁶Ai' teing teinge ee'ninge dakaning meekupoong ee'noko teing nakaro-nupoong~dupisi'aario' biikaang ereng dakoaru'nung. Tee'koo teing nantoong oreng tee ereng nai-antaveriko biikaang moo' koonto' makosina' nkavaavaing.”

⁷Ee'noko teketa boonturoma-ita narunge maku'uko taaravantu', aa'puko, “Ee', Oving, Kumponing Purinto', masikung ee'noko koonto' tee dakaang simpesimpe'.”

⁸Teketa karenaumo-nunge koosinunge bakanareng utaunareng duaa'koo piampuu', ee'noko teie duaa' aa'na' deekorono' bia'antavuu' nantoong nta'pina' taivurii'naang. ⁹Ee'noko nantoonanka uipaarii'ke iirakutai taivuriko Kumponing bakaang miring barakosi'aako' tee teing ee'ning arikananka okora', napo' bere'arira Kumponing pankaing-antakoo piavoroaru'.

¹⁰Teketa napo' pa'noko'nunge koosinunge bakanareng utau piampuu' te' masipo' tee biiko bakanoo' ovorimpari ba'nava'nani'doma, ee'noko bakaning otoromanairu mutaanampuu' ee'noko nantoonanka meneng si'daie taiariko' aa'na' sisikeeravoroma. ¹¹Ee'noko Kumponing paning-koong barakosi'aako' sisikeera dovang-eta ee'noko pentanankai oraka' mantomparima. Ee'noko tee' nkoarima napo' bere'aria' biikaang orara aarumo-ita. ¹²Teketa napo' ~narung-taa-nunge koosinunge bakanareng

utaunareng piampuu' tee-koo nting pankarei Iuperetisi ee'noko tee nting teri ootukunari siri'aru' maamu-anta-koo tee taung teing dauraronanka duaa' poma-noo'keta teke poroo'naang. ¹³Ee'noko teketa ooansio' ma'nari beenaumo oreng dokoroko'pina' oro'nuka bakoariru' aing aa'ning beenaumo biikaang karang-eta: tee pakia, tee biiko, ee'noko tee nakaronung daang minku. ¹⁴Aing teing ma'nari Sietani'ke botovurio' kapoo' ta'nimpaarii'nanka ninka taa'ni'antavarima porou'ning teing dauraronanka ookara kansi'nupoong-kooning aavavaarima oosiaarima maamu-antavaarii'naang kare tutung-koo Kumponing bakaning ninka, teka te'mung kare tutumpaavaina'mung te'mung Ovoring Kumponing Dau Basi Purinto' bakana'mung pinidaaku'uriaina'mung.

¹⁵“Ee aing, te'mung ee'na'mung bakiaa'nko-pina' ta'nina' moaing. Baa naning tanteari maamuari oting tee biraankearavaing ee'noko bakaang baarong duaampari nari' otoaing simpenoi' otoi nanuko ooaako maia'o'neeng.” ¹⁶Ee'noko teinge ma'nari oreng teing dauraronanka Iiburu-nupoonge Amakedon tampaamanoo' nara'aaru', miru'noo' Mekido-namii.

¹⁷Teketa tee teie ~kenaanka-taa-nunge koosinunge bakanareng utaunareng bikiavuu' aanaroo'ke danto, ee'noko dootuu'nava-ita ba'nava'nani'doma-ita auronge aa'na' bokuma aa'puu', “Enang bakearing.” ¹⁸Teketa aing aa'ning nkoaru': pipimpuma kurunkurung tompoo'kuko', ee'noko ninininimpuma u'mi' pankaing nkoaru', tee u'mi' tee bakei teroita kansi'koo nantoong tavo'ariru'noo'keta nkoarava'na' nkoaru', aa'na' dau basi masikung tee aung. ¹⁹Tee osi pankaing Babiloni' beenaumo-koo ke'me'aru'. Napo' nii'ning osi pankeng nantoong amutemuu' biikaning doonko turampariru'. Baru'noo' tee osi pankaing, Babiloni' bakaang orara aarumo Kumponing noru'ui tee' turampuu' bakaang iirai maanto'ui'o' tora'antavurima uainie tora'antavurimana'. ²⁰Ookara mui'nanka paa'ariru' ee'noko iu'nanka otoroaru'. ²¹Ee'noko apo' kamaarie moomparama kapang kaa'omana' kaa'ora paning-eta nantoong-koo dau kapang-pina' tumputumpurunang dua'ariru', nare'na'koo manki'noo' naninge kakau nkavupeu'noo' basi. Ee'noko teinge Kumponing bakaang miring barakosi'aako' apo'ke kapang-pina' nare'na' nare'na' aa'na' baikevuriko, tee tee arikananka-koo dau basi arikunge.

Tenie Ovorinanie Auning-nkoi Moo' Orara Nkavuu'na'

17 ¹Narunge koosinunge teing-koo ~kenaanka-taa-koonge utau kompui otou'nunge ning-anko pora aa'muu', “Poko io' ninge naurampai temono osi pankamono ntonanka ariteri-koo dau otoi namono, teni auning-nko doore karomai makosinamono, ee'noko kiimatavaavaina' naurampai. ²Teni teni dauraronanka ninka kansi'koo-

nupoong ninka aunimpeema otomai ee'noko ookara nantoong kansi'nupoong kanu'antavurikoo' tee bakaang uaini auning-koong aarumo nai-antavurima.”³ Teketa tee Tanuaang Meekunge korimui'o teie koosinunge nkamura mee'bora' sirakamaa'koo be'antamuu', ee'noko teka teni manikuma kapoo'koo biiko-koo urumpumaung-koo dau ba'nanui' ooantu'. Ee'noko tee tee biiko mirinankai maanto' ookara mono Kumponing akapeu'koonankai ee'noko bore' tee biiko-koo ~kenaanka-taa ee'noko kaintananka kivora otoing.⁴ Teni manikuma ovorinaang masikani taa'ni'antavari otou' baarong urumpumaing ee'noko iiraampumaing kurumpari. Ee'noko napo' aa'ninge baunii': biiri kooro-koong ee'noko duku' moo' aa'na' pankeng-kooning. Ee'noko birenge kaapu kooro-koo nkonii' kompui otoko', kuung kapoo'ke maarekusi'nankai maanto' teni auning-koonankai.⁵ Ee'noko miring ee' oro' mirumiru' teni-koo oing-koo daariari otong: TEE OSI PANKAMONO BABILONI'NAMONO, TEING AUNING NKONUKA BIOKO MAKOSINAMONO, EE'NOKO OOKARA AARUMO MAAREKUSI' KANSI'KOONING-KOO OKORA'NAMONO.

⁶Ee'noko teni ee'nanie manikumai ereng naivura kanu'ario' ooantu' teing-koong mmou'koong Kumponing bakaning meekupoong dupisi'uru'ning-koong, teing ee'ning Jiisuu'koo miring sira'paamaing. Ee'noko tenang ninge oamira teni, ning bakei aa'na' ta'ninantu'.⁷ Teketa teie koosinunge aa'muu' ning, “Da' aming-koo ta'ninimaang? Io' siraka'antavama'naang da'koo tee mirumiru' makensi'nung teni-koong ee'noko napo' tee biiko teni dau ba'nanui' otoing-koong, bore' ~kenaanka-taa ee'noko kainta kivora aa'nung.⁸ Tee biiko oovemaatomaung tee tero otoko', teka enang otoa'. Ee'noko napo' teieta dinkung tumangropa-ita bakoarara dama'ke koonto' kera'parara otoauka'nunge. Ee'noko teinge nantoonge ookarai kansi'nupoonge aung kansi' mme' pupu'aravaruko-ita biikaang miring daariariaru'ninge tee-koo buuku domantoo' domampariaining biikaang miring daariariri otoroing-koo, tee biiko ooaara tee ta'ninaavaing. Tee aa'nung tero domampari otoko', teka enang otoa', teka napo' dama'ke oro'paravaing.

⁹Aung naninge noru'po'nunge tampa' keperuu'ui noru'koo makosi. Teing ~kenaanka-taa bore' teing ~kenaanka-taa iu'nanka teni ee'nani manikuma dau ba'nanui' otoring.¹⁰ Napo' nii'na'koo teing teing ~kenaanka-taa bore'nanka teing dauraronanka. Teing-koo pa'noko' tero dua'ariru', narung enang otong, napo' narung mme' tavo'kua', teka tavo'kura tee tee oki'naa batei-koo otoaing.¹¹ Teketa tee biiko tero otoko'nung, ee'noko enang otoa' aa'nung tee ~beenaumo-taa-ning daurorong~ deemparavaing. Teketa teenoo' tee teing-koong narung. Nka tee teie, napo' tee' kera'paravaing.

¹²“Teing kaintananka oovemaatomaing teing kivora dauraronanka, teka mme' dauraronanka deemparia' batei makotuaruko, teka narung

doong-koo oki'ning batei naing-koo, dauraronanka deempariaing tee ninka biiko ninka nari' otoroi. ¹³Teing aing dauraronanka noru' narung ookara oto'evorong. Teinge tee biikaang iri' ee'noko taura' tee biiko avavaing. ¹⁴Teinge aing ee'ninge dauraronankai tee kare naka'avaing Kampia-aape, teka teie Kampiai teing ninka bakaning miru'urira bokuvurio' kake'iiariri tee siompaamaing ninka teing tee boong deempuriaing, ai' tee tee Kampia ovontung biikaang Ovorong ee'noko napo' dauraronanka biikaang Dauraronge.” ¹⁵Teketa teie koosinunge aa'muu'nung, “Teing ntong-nanka ariteri teni auning nkovumai dau ba'nanuio' oovemaatomaing tee teing ookara kansi' kante-koo-nupoong miru'ari otong, ee'noko nantoong karinga, napo' teing dopa' amutemurii' ee'noko ookara kara amutemurii'nanka. ¹⁶Ee'noko tee biiko-kooninge kaintai kivorai oovemaatomaing tee teni auning-koo baka avaramai munte'avaing. Ee'noko napo' teinge tee teni oraka' nkoaavaing bera simpenoi' deeng-antavaara sipaavai. Ee'noko bio' teni-koong tee maa'aama kato nta'koo tai-antavaavaing. ¹⁷Aung tee noru' Kumponing biikaang domang-koo sipuko tee' nkoaavaing bakaang pia nkoaraa'naang, ee'noko narung noru' ninka taura'paako teie biikoi tanatavuria'naang bera tee Kumponing bakaang kara masika'puainoo'ke basi. ¹⁸Ee'noko teni manikuma oovemaatomaing teni tee osi pankamono miru'ari otong, dauraronanka ookara kansi'nupoong tarevurima-namono.”

Babiloni'namono Oraru'kuu'na'

18 ¹Teketa temono auning-nko makosinamono dua'arako ooansi o'noko napo' narung koosinung paning-eta depeto siaru'. Tee tee aa'na' purinto', ee'noko aung kansi' aa'na' arakavuu' bakaang sisisiisie. ²Ee'noko aorong tee bakei aa'na' purinto'ke bokuma aa'puu', “Dua'aring, dua'aring, temono Babiloni'namono, osi pankamono. Enang tee ma'nari biikaang osi deemparing. Ookara tanuaang orananka ee'noko bareng orananka oto'doma deemparing. ³Ai' temono temono ookara kansi' kante-koo-nupoong kara masikung oovunaare ninka pituvui uaini pitunii'pina' nai-antavuru'namono maroita iri' nka-koo. Tee aarumo auning-koong-pina'. Ee'noko ookara dauraronankai kansi'koo-nupoonge tee' nari' auning-koong aarumo nkoaako'nung temono ninka nari', ee'noko nantoong kansi'nupoong bavevaave nkoaako'nung deepo' kavonankai maanto'antavarikoo' temono bakaang aarumo karakaraa'koong-koo.”

⁴Teketa napo' narung aorong paning-eta karoma aa'puko taaravantu', “Temono-ita tonta'dariai dii' nkaning nantoong, tee-koo temono-koong-koo aarumo orara-koo tapo'dariauka'na', ee'noko napo' teie bakananka kiimatanankai konturiauka' aa'na'. ⁵Ai' temono-koo nko-nko orarananka aa'na' dau basinoo' i'numparako Kumponing tasi'puring.

⁶Tee' masika' Kumponing bakaning oraka' nkovurimana' maku'koo nkoveriaing-namono, kapoo'nanka nkovuining-koo kemu'kai maku'eriai. Nkovurimana'keta dau basinoo' nkoveriai-namono. ⁷Tee-koo baka deto basi-antavaramaung-koo tamung kavonanka barampuma ka'numparava' otoi temono maukoverima tora'antaveriaing bakaang taarapiika-koo makosina'. Baka ee' noru'arakoo' biivimpama, aa'pukoo', 'Ning bakei overinaang, naaro deea', orarunsimarava' o'noainani.' ⁸Tee'koo nii'na'mung arikanankai kuung deempura tora'antavuainani, aa'ninge: boo'boo', orarunsi, ee'noko peera. Ee'noko nta'ke taivura opuai, ai' tee Ovoring Kumponing tee purinto' teni kiimatavuainang.

⁹"Tenang teinge dauraronankai ookara kansi'koo-nupoonge teni ninka nari' aunimpeema kavo tankampeemainge ooaara tee ii teni taivuko teing teing orarunsiarima birompariaing teni-koo. ¹⁰Teinge isipo' donkonai aa'na' avoreai teni tora'antavuko aa'paavaing, 'Piaaru', piaaru', bakei, osi pankaing, Babiloni' purinto'. Bakei na'mung doong-koo oki'ning batei-koo kiimata ninka kera'dari.' ¹¹Ookara kansi'nupoong kavonanka teka moo'aama baaveaamaing teinge birompariaing, orarunsiarima temono-koo napo' biikaning kavonanka naninge teka moo'evuriauka'nung noru'aama. ¹²Teing aing aa'ning kavonanka: kooro, siliva', kapananka tampeng moo' aa'na' pankeng-kooning, ee'noko duku', napo' baarong amutemurii' aa'ning: mootu'nanka, naankuviraa', napo' dauraronuka biikaning duaana-pina' iiraampumaing; ee'noko ookara koi'nanka tampa' nuuraa'nanka, ee'noko ookara kapoo'nanka kau' karenaumonanka-koo kainta-koo nkonii'nanka, napo' koi'nanka-koo nkonii'nanka moo' pankeng-kooning, ee'noko boronsi'nanka, aininanka, napo' kapang miring maabolo. ¹³Napo' nariong kavonanka aing ee' oro': tampa' nuuraa' kapa'nung sinamong-koong, napo' mono-sisi'kooning, ee'noko amutemurii' kanteng parankinsensi dovang betu'koo ii tampa' nuuraa'nanka, napo' nii'namurii' duuni miring meea, napo' uaini, ee'noko olive'koong duuni, ee'noko napo' palaua, uite', boromaka'nanka, ee'noko sipisipi', oosinanka, napo' kaarisinanka, ee'noko nantoong botovotonaa'nuka biikananka tanuaananka ninka baavearimaing.

¹⁴Teinge bavevaave-nupoonge temono aa'paavaing, 'Teinge sinanankai dake domange aa'na' karaa'emainge tee enang si'daing. Ookara kavokavoro-nanka dakaosi'nanka teinge enang doomo'uringe, napo' dake kompeauka'nung.' ¹⁵Ee'noko teing kavonanka moo'aama ee'noko baaveaama kavo konsiiaamaing temono-koo enang tee isipo' donkonai avoro' ninka otoroo'naang temono tora'kuko ooai, orarunsiarima birompaama. ¹⁶Ee'noko bokiaama aa'paavaing, 'Piaaru', piaaru'namono! Bakei osi pankamono, baarong tampenge moo' pankeng-kooninge nopa'daramai iiraampumainge ee'noko urunankai, ee'noko aa'ninge bauntarakoo': kooro, kapananka moo' aa'na' pankeng-kooninge ee'noko

duku'nankai. ¹⁷Ookara kavonanka teing bakei batei oki'namu'koo orariaring.'

“Teing aarerinanka oko-nupoong, ee'noko nanu'antavaamaing, ee'noko nari' nanaamaing, ee'noko teing pirung-koo avutevu' akaravarimaing, teing isipo' donkonaavaing. ¹⁸Tenang tee ii ooai temono taievuko teinge aa'paavaing, 'Aremono pa osi pankamono amono-pina' basinamono otong?’ ¹⁹Sipung tovange poo'arima ee'noko biromparima orarunsariri bokiaama aa'paavaing, 'Piaaru', piaaru', baka'e osi pankaing. Nantoong pirung-nupoong aareri-po'nupoong kavonanka-po'nupoong deeng-antaveru'namono dakananka kavonankai. Enang tee, batei oki'namu'koo orarirari.'

²⁰“Teka Kumponing bakaninge aa'paavai, 'Doturaravai da' paning, amono ee' nkoaring-koo. Ee' dii' meekupoong, kara okovuri nkanuka ee'noko nakaro-nupoong doturariai. Kumponinge tee enang kiimatavuing puing temonoi dii' oraka' nkoruru'nung-koo.’”

²¹Teketa narung koosinunge bakei iirakutai kapang pankaing uite' putu'aamaung-pina' basi deto itaa'ura pirung-koo dua'uma aa'puu', “Ee', aung-pina' Babiloni' biururu' nang doonko dua'koong, napo' naninge oovuauka'nunge. ²²Tee auronanka kiita-koonanka, teing nantoong kena nkonuka, kovi puunanka ee'noko teing kururung puunuka, napo' naninge taarareruriauka'nunge. Naninge napo' amutemurii' nko-nko nkovuko da'koo ooaavauka'nunge. Kaku-koong aurong karoko napo' taaravaavauka'nunge da'koo. ²³Daamu-koong araka da'koo napo' arakavaravauka'nunge. Napo' nampeesiariko doturotu-koong aurong taaravaavauka'nunge da'koo. Teing dakaning bavevaave nkonuka teing ookara-koo kansi'koo aa'na' purinto'nuka. Dake ee'nanie kono'erima akovetei siong-antaveru' mmau' nantoong kansi' kante-kooning. ²⁴Babiloni' tee kiimatavaravaing aa'ning-koo: tee ereng Kumponing bakaning nakaro-nupoong-koong ee'noko teing nii'ning bakaning meekupoong-koong ee'noko napo' teing teroita kansi'koo tavaarima dupisi'aariko'ning-koong, teing biikaang ereng teka temono-koo Kumponinge oovuu'nung-koo.”

Paning-nupoong Doturotuariru'na' Babiloni' Oraru'kuio'

19 ¹Teketa napo' dama'ke paning-koo nantoong mmau'koong aurong pankava'arima bokiaama kareaako taaravantu' aa'paako, “Euravampima Kumponing daangampampiai tee Domang-anta meenasi-po'nung, iirakuta. ²Nantoong makosina' masika' simpe'urimaung. Teie ee'narai teni ee'nani auning bauko tora'antavuma dupisi'ui aa'nara. Teni teni nantoong ookara kansi'nupoong orari-antavuru'nani teni ninka aunimpeema. Napo' Kumponing bakaning botovotonaa'nuka dupisi'uru'nung-koo tee' maku'uing.” ³Napo' bokiaama aa'paako,

“Euraverima Kumponing daangamperiai. Tee ii teni taivuma tee' nari' kutekutei otomatoaing doong kante.” ⁴Teketa teing kenai'ka-ita karenaumo ovontung ee'noko napo' teing kapoo' karenaumo domantoiia kupa'po'ning, Kumponing-koo uro'kanoo' miinge keemparima Kumponing daangampau' tee teke ovorimpari ba'nava'nani'domai ba'nani otomaung, aa'paama, “Euravampiaing. Ee', tee' ee'na.” ⁵Teketa napo' auronge ba'nava'nani'doma-ita aa'puu', “Tee niikaang Kumponing daangamperiai, dii'ke bakaning botovotonaa'nukai, dii'ke ee'ninge tee-koo amaiaa'dorimainge, ookaviturai aa'noko oki'nareka'nankai ee'noko pankenankai.”

Kampia Bakaang Nampeesi-koong Paroro

⁶Teketa napo' aurong taaravantu' nantoong karinga-koong-pina' karoko, nii'noo'ke pupu' pankaing koo'uma karomana' karoko, nii'noo'ke kurunkurung-pina' karoma aa'puko' teie auronge, “Euraveriai, ai' tee niikaang Kumponing Oving purinto' tee Daurarong' masikung. ⁷Aia', dotumarima tampa' tampampiai bakaang meenasi daangampevompima, ai' batei tee Kampia nampeesiaravainoo' tee makotuing, ee'noko ba'aang tenie tero maamuari-nanie. ⁸Teni teni baarong kiirora' kakaara pipi'daari avui-nani mono nopa'araa'naang.” Tee baarong kiirora' tee nko-nko koonto' teinge Kumponing bakaning meekupoonge nkoau'nung miru'ari oting. ⁹Teketa teie koosinunge ning aa'muu', “Ee' daarieai, ‘Biraankeariaing teing tee-koo Kampia bakaang nampeesi-koong-koo taamang-koo para' avaariaining.’ ” Daa napo' aa'puu' teie koosinunge, “Aing teing Kumponing bakaning kara masikeng.”

¹⁰Tee'puio' ning tee-koo kau'kanoo' miinge keemarara pankaing-antavama'naang nkomarako teie aa'muu', “A! Tee' nkoraravauka', ai' ning tee narung botovotonaa' da'pina' nari', ee'noko napo' teing da'maikori'pina' oro'ke Jiisuu'koong kara tampa' kompai sira'paamaing-pina'. Kumponing narung dootuu'eaing, ai' tee doorenang masikung Jiisuu'ke sira'puu'nung tee ee'nung kara Tanuaang Meekunge miru'ui minkuvuko'nung bakaning nakaro-nupoong' karantavurima.”

Naning Oosi Kakaara-koo Ba'naniu' Oro'paru'na'

¹¹Teketa napo' paning daate'ario' ooantu' ee'noko teke ning-koo uro'kanoo'ke oosi kakaara donkonuio' ooantu', tee naning teu-koo bananui otoko'nung miring Motekaro' ee'noko Masikung tampaamaung. Tee naning koonto'na' simpe'urimaung ee'noko kare nkovukoo'. ¹²Bakaang duta nta'pina' urung ee'noko bore'koo baakoponanka mmau' kurunii'. Ee'noko bakaang miring baka-koo daariari otong, tee-koong miru'noo' baka teie noru'ui otong. ¹³Ee'noko mononopa' tee-koo kurumpari otoko'nung ereng-koo du'munii', ee'noko bakaang miring

“Tee Kumponing Bakaang Kara Okonara.” ¹⁴Teinge paning-nupoong tavu'nupoonge siompai nanaako' oosinanka kakaarananka-koo ba'naniai, ee'noko mononopa' kakaarai pipiraarie nopa'nii'nukai. ¹⁵Ee'noko bakaang karang-eta bainatu irinto' bakoaru' teri' teri' ee'nari' ookara kansi'nupoong boong deempuriainari'. Ee'noko napo' teing ookara tanatavuriai aini-koonavana' donsi'navana' kompu. Ee'noko Kumponing Purinto' bakaang iira oro'antavui bakei aa'na' tora'antavuriaing tamung uaini-koong sinang-pina' kankosi'urima. ¹⁶Bakaang-koo mononopa'koo ee'noko napo' kau'koo miring aung ee' oro' kara daariari otong, “Dauraronanka Biikaang Daurarong ee'noko Ovontung Biikaang Ovoring.” ¹⁷Ee'noko napo' narung koosinung duaa'koo donkonuio' ooantu'. Teketa ookara barennanka-koo auvi'ae purerenaamaing-koo bokuma aa'puu', ¹⁸“Ookara porira naro'dariai Kumponing bakaang paroro-koo, aing aa'ning-koong-koo bio'koo maa'kiriaina': dauraronanka, tavu'nupoong-koo bore'nuka, nantoong kare-nupoong, oosinanka, napo' oosi-koo ba'naniaamaing-koo, ee'noko napo' ookara nantoong, bane botovotonaa'nuka ee'noko napo' osikaiaang, ovontung ee'noko tamunsi'nupoong.”

¹⁹Teketa tee tee biiko dauraronanka ninka ookara kansi'nupoong ninka nari' oarantu' ee'noko biikaning tavu'nupoong nari' naro'ariko kare naka'aava'naang tee ninka oosi-koo ba'nanui nanuko'nung ninka, ee'noko teing bakaning tavu'nupoong ninka. ²⁰Ee'noko tee ooansio' biiko moo'aara dai'au', tee ninka nakaronara daang minku ninka nari', tee biiko bakaang miring-koo taa'ni'antananka ta'nimpaarii' nkovuko' aa'nung ninka. Ai' teie tee teinge ee'ninge taa'ni'antanankai tosidouriko' teing nantoong tee biiko bakaang moo'do'anta oto'evoroining ee'noko dootuu'aako' tee bakaang baka-oo. Teketa tenaanka biiko ee'noko tee nakaronara daangminku tee domamparesio' dinkung nta'po'nung-koo doonko dua'aaretu'nung teka teie tai-koo nta' piiko-ninkainge. ²¹Ee'noko teie oosi-koo ba'nanui otoko'nunge teing beekaning tavutavu'nupoong tavuru' teie bainatue karang-eta bakoarako'nunge. Ee'noko biikaang mono boo' ookara barennanka kokopoariru'.

Sietani'ke Narung Kokorei' Masiraani-koo Kiimata Nkavuu'na'

20 ¹Ee'noko napo' narung koosinung ooansio' paning-eta depeto siaru', aing aa'ning kompu: kii' tee-koong dinkung tumangropa-koong, ee'noko sieena pankaing. ²Teketa teie tee pakia pankaing moo'uu', tee boru' uripo'keta otomaung, tee ee'nara tee ma'naang, nii'noo' Sietani'. ³Ee'noko dai'ura tee-koo dinkung tumangropa-koo kuung dua'ura dau pinka'uu' narung kokorei' mare'koo teke otoo'naang, napo' nantoong muu' kante-kooning napo' tosivuriaroo'naang bera teing mare' narung kokorei' oparavainoo'ke basi. Teketa napo' tee batei oki'namu'koo

sing-antavuaing. ⁴Teketa napo' ovontung teing-koo biikaning ba'nava'nani'nairu-koo ba'namparirio' oarantu' Kumponing taura' avuru'ning nantoong simpe'koo. Ee'noko napo' nantoong-koong uraanoo' oarantu' teing-koong Kumponing bakaang kara ninka Jiisuu' sira'paako kuru napu'aaru'ning-koong. Teing aa'ning biiko-koo ee'noko tee-koong baka-oo-koo dootuu'aria' ee'noko bakaang moo'do'anta oro'parava' biikaang oing-koo nii'noo' bireng-koo. Teing tee domamparira Karistoo' ninka nari' tanatavariaining teing-koo mare' narung kokorei'koo. ⁵Aung tee tutuna'nung boo'keta daa'daa' dootuu'nupoong daa'ariainung. Napo' nii'ning boo'nuka teing domamparia' otoroaining bera teing mare' narung kokorei' oparavainoo'ke basi. ⁶Teing tutuna'nung daa'daa'koo boo'keta daa'ariaining teing meekupoong biraankeariaining. Aming-koo? Nna' kemu'kanung boo'pari oto'ke puru'uriauka'ning deempariri otorong, ee'noko napo' teing teing Kumponing-taang beekaning piristi'nuka deempariri otoroaininge, ee'noko tee Karistoo' ninka nari' tanatavariiri otoroaining teing-koo mare' narung kokorei'koo.

Sietani' Asi'noo' Koonto' Oraru'kuu'na'

⁷Tenang teing mare' narung kokorei' oparako, Sietani' kiimata-ita sing-antavaavaing. ⁸Ee'noko teketa ookarai kansil'ke muu' kantei nanuaing tosivurima, aa'ninge: Kouku ee'noko Makouku, kare-koo maamu-antavurima. Bakei nantoong karinga oosivuriaing, deuru-koo paapaa'ke, pirung-koong-pina' piisi'pina'. ⁹Ee'noko tee, teinge ootukunung kansil' opai nanaavaing Kumponing bakaning meekupoong otoroainairu koroai, ee'noko osi pankamono Kumponing piaavumanamono koroaavai. Teka tee' koroai otoroko nta'ke paning-eta depeto dua'arara taivuriaing teing. ¹⁰Ee'noko tee Sietani' teing tosivurimaung tee dinkung-koo nta' piiko ninka urumparamaung-koong-koo dua'aavaing, te' ee'noo' tee biiko ee'noko tee nakaronara daang minku dua'aaresio' otoremanoo'. Ee'noko tora'kaamotoai ookara batei-koo muung ee'noko doong.

Kumponing Boo'nuka Simpe'uru'na'

¹¹Teketa pankaing ba'nava'nani' kakaara ooantu', ee'noko teke tee-koo tee naning ba'nanui otoko'. Kansil' ee'noko paning tonta'aretu' teieta taapo', napo' oo-koo makotua'. ¹²Ee'noko teka ookara boo'nuka tee-koo uro'kanoo'ke donkonaio' oarantu', ookara aa'noko ovontung ee'noko tamunsi'nuka, ee'noko teka napo' buukunanka bere'uko ooantu'. Ee'noko napo' nii'nane' buuku domantoo'nane' teka ooansi o'noko bere'uu' teing domampariaining biikaang miring daariari otoinane'. Ee'noko boo'nuka teing ookara kapoo'nanka nkoau'ning-koo makosina' simpe'uru' teing-koo buukunanka-koo daariariri otoina' siompario'. ¹³Pirunge teing nantoong pirung-koo boorou'ning tavo'uru', ee'noko napo' Boo'

naankai Tutueu teing teka boo'nuka kompaaresi otoremaing tavo'aaretu', ee'noko ookara naruna' naruna' simpe'uru' kapoo' nkoau'nankai tampui otoina'. ¹⁴ Teketa tenaanka Boo' ee'noko Tutueu nari' dinkung-koo nta' kauoori-po'nung-koo dua'aaretu' o'antavaarema, tee tee kemu'kanung boo'pari oto', sisikeera oparavaung kontoma. ¹⁵ Baata nantoong biikaang miring oovuriaruu'ning tee buuku domantoo'koo teing tene'koo domampariaining biikaang miring daariari otoinane'koo teing teing tee-koo dinkung nta' kauoori-po'nung-koo doonko dua'aaru'ning.

Kumponing Ookara Kapoo' Neraka'antavuko Oovuu'na' Joonie

(21:1–22:21)

Nerakung Paning Ee'noko Nerakung Kansi' Oro'paru'na'

21 ¹ Teketa napo' paning nerakung ee'noko kansi' nerakung ooantu', teing tutuna'ning paning naanka kansi' paa'aretu' ee'noko pirung otoaruu'. ² Teketa osi pankamono meekamono ooantu', osi tee nerakung Jerusalema' paning-eta depeto Kumponing-ankoita siario' nerai'na'pina' kapoo' tampa' oro'ninge nepu'ari ba'ung ninka nampeesi-koo maamu-antanii'pina'. ³ Ee'noko narung aurong teketa ba'nava'nani'doma-ita aa'na' karoko taaravantu' aa'puko, “Enang tee Kumponing oto'doma nantoong ninka nari' otong, tee tee enang teing ninka nari' otoroo'naang osi nerakung-koo. Teing teing enang bakaning deemparii'naang, ee'noko tee ee'nara Kumponing baka teing ninka nari' otoroaing biikaang Kumponing deempari. ⁴ Ee'noko teie ookara biikaang ta'dunanka duta-ita piu'evuriaing. Enang-eta deto tee teke teing aing aa'ning otoauka'nung: boo', orarunsi, birong, ee'noko sisikeera, ai' ookara aarumo urikananka tee tero tankinuing.”

⁵ Teketa teie ba'nava'nani'doma ba'nanui otomaunge aa'puu', “Ninge tee ookara kapoo'nanka neraka'antavaransing.” Teketa ning aa'muu', “Aing kapoo'nanka daarieai, ai' aing teing kara aa'na' masikeng, bakei masika'anta-koo makosining.” ⁶ Teketa napo' aa'muu' ning, “Teing teing tavo'kuung. Ning tee tutuna'naare ee'noko asiranaare, napo' teie tutuntoma ee'noko tee o'doma. Baa tee naning nukaa'omaung ninge tee tee ntong moo'dopa nai-antavampaing teieta pu'anta domaang okora'keta. ⁷ Baa tee puru'uainung teie tee okovuaing ookara biraanke. Ee'noko ning tee, tee bakaang Kumponing ee'noko tee tee ninge nnuring. ⁸ Teka baata teing nantoong aing ee' oro'nuka: kokoroma'nuka, masika'antaropanuka, maremaare aarumo nkonuka, dupisi' nkonuka, kaukauro nkonuka, dopa nkonuka, kumponing daang-koong dootuu'nuka, ee'noko teing ookara daang minkunuka, biikanoo' osi te' tee-koo

dinkung-koo nta' karauviaana piikoninkaing-po'nung-koo te' te' ee'noo' kemu'kana' boo'pari oto'doma."

Nerakamono Jerusalema' Paning-eta Siarako Oro'paru'na'

⁹Teketa narung koosinung teing ~kenaanka-taa-koong ning-anko pou' teing aa'nou'ning-koong: kapoo' arikeng asi'ning ~kenaanka-taa utau-eta piampau'ning-koong. Tee ning-anko pora aa'muu', "Poko io' ninge nau-antarama'naang teni nerai'na' tee Kampia ba'aang." ¹⁰Ee'noko Tanuaang Meekunge korimui o'noko teie nkamura iu' pankaing-koo deto isikung-koo be'antamuu' ee'noko teka temono osi pankamono meekamono nau-antamuu', osi tee Jerusalema'namono Kumponing-ankoita paning-eta depeto siarako Kumponing bakaang meenasie arakavari. ¹¹Temono bakaang pipiraari-noo' tee-pina' kapang narung moo' pankaing-pina' miring tee jasipa', kiiroraa' tee-pina' kalaasi-pina'. ¹²Ee'noko bakaang parang bakei pankaing deto isikung, karanaang kivora-ita kenaanka otoing. Ee'noko teke napo' karanaananka-koo koosinung kivora-ita kenaanka otorokoo', napo' mirinanka daariari otorong karanaananka-koo, teing Isireeli-nupoong kivora-ita kenaanka muu' kante. ¹³Duaa' pomanoo'aapei beenaumo karanaang otorong, beenaumo napo' duaa' tumparamanoo'aapei, napo' beenaumo mare'aanavine-aapei, napo' beenaumo tampavine-aapei otorong. ¹⁴Teke parang osi pankamono-koong-koo e'mania-nanka kivora-ita kenaanka kapang pankeng otorong ee'noko teing-koo teing nanai'keta kenaanka kara okovuri nkanuka tee Kampia bakaning biikaang miring daariariri otorong.

¹⁵Teie koosinunge ni'ninka karompetu'nunge kapoo' donsi'pina' oro' kompiu otoko' koro-koo nkonii' paaranang-nko, tee temono osi pankaing paaranang-koong, teing aa'ning: tee parang ee'noko karanaananka.

¹⁶Tee temono osi pankamono tee paaranang-noo' ookavetera naro' basi aa'ning: isika'noo' ee'noko taveni'noo'. Teketa teie koosinunge bakaang bana'ke paaranampura oovuu'nung kenaanka kokorei'keta karenaumo daaku' (2400) kilomita ookavetera, aa'noko isika'noo', taveni'noo' ee'noko napo' deto isika'noo'. ¹⁷Teketa napo' ku'nung-koo mootu'noo' paaranampuu', ee'noko paaravui' narung daaku'keta karenaumo kivora bera karenaumo (144) miita-koo makotuu'. Paaranang-noo' tee' nari' naninge paaravupeu'na' paaravuu' teie koosinunge. ¹⁸Tee ku'nung tee kapang jasipa' narung-koo nkonii', ee'noko tee osi temono koro narung-koo nkonii', kalaasi-pina' kiiroraa'koong-koo.

¹⁹Teing kapananka pankainanka temono-koong parang-koo e'maniananka neranii'nanka teinge kapanankai biikaang moo' aa'na' pankaing-kooning pipi'daariomainge. Tutuna'nare' kapang e'maniang jasipa'ke neranii'nare'. Kenaanka-nare' saapaia'ke panimpanimpumaunge neranii'nare'. Beenaumo-nare' aaket kakaara amutemurii'nankai

pitunii'ke neranii'nare!. Ee'noko karenaumo-nare! eemaroli kapikapia'ke neranii'nare!. ²⁰Ee'noko pa'noko'nare! sadonikis urung meraa'ke pitunii'ke neranii'. Napo' ~nare'taa-nare! kaneliani-e neranii'nare! ereng naakiomaunge. Ee'noko ~kere'ka-taa-nare! kirisolaite'ke neranii'nare! meraa' naansimpumaunge. Napo' ~beere'pi-taa-nare! beerili-e neranii'nare! panimpanimpumaunge. Ee'noko ~karere'pi-taa-nung toopasi-e neranii' meraa' aa'na' naansimpumaung pipiraarioitaa'. Napo' kivora-nare! kirisoperesi-e neranii' baa'umaunge, ee'noko kivora-itanare! jeesini-e neranii' nii'na' napo' urung kinimpumaunge pitunii'. Ee'noko kivora-ita kere'ka-nare! aametsi-e neranii' aa'na' iiraampumaung pipiraarioma. ²¹Teing kivora-ita kenaanka karanaang-koong da'nava kivora-ita keura duku'koo nkonii', navaro-koong da'nava nau pankau ookutunung duku'nu-koo nkonii'ke. Ee'noko tee taung temono-koong tee koonto' kooro narung-koong, kalaasi narung-pina' oro'.

²²Teka ninge tee dootuu'nava pankava temono-koo ooampa!, ai' teke tee temono-koo tee Oving Kumponing Purinto' ee'noko tee Kambia, tenaanka ee'naanka bee'ka dootuu'nava pankava makosira. ²³Tee temono osi pankaing tee duaa' ee'noko kaara aa'naanka teke oto'koo arakavarema makoturea!, ai' te' te' Kumponing bakaang meenasi narunge arakavumanoo!, ee'noko tee Kambia tee teke temono-koong daamu. ²⁴Ee'noko bakaang meenasie ookara nantoong amutemuu' arakavurio' nanaamatoaing, ee'noko ookarai dauraronankai kansi'kooninge biikaang meenasinanka nkavai beroaing te!. ²⁵Teing karanaananka temono-kooning teing tee' nari' otomatoaining ookara doong-koo daate'ariri. Bakei da'paria' otoroaininge, ai' te' te' muung otoauka'noo'ke. ²⁶Ee'noko tee meenasi ee'noko pankaing-anta ookara muu' amutemuu' kante-ita tee te' be'antavaavaing. ²⁷Kapoo' kiiroraa' deeaung temono-koo tumparavauka'nunge, napo' maimaia' nkonuka ee'noko kara daang minkunuka tung-anta-koo makotua' te!. Teka teing naing nantoong temono-koo tumpariaining tee Kambia bakaang buuku domantoo'koo domampariaining makosina' biikaang miring daarinii'nuka.

Ntong Domang-anta Ee'noko Napo' Koi'

Domang-anta Temono-koo Otou'na'

22 ¹Teketa teie koosinunge tee ntong pankarei nau-antamuu' tee ntong domang-anta, aa'na' kiiroraa' kalaasi-pina' oro', teketa Kumponing ee'noko tee Kambia beekanoo' overimparesi ba'nava'nani'doma-ita tuuvumaung meu'ke teie taung pankaraunge doonko tee-koo osi pankamono-koo. ²Tee-koo ntong pankarei-koo ookamenta-koo koi' domang-anta-koong kemo'ka donkonuresi otoreng, teing-koo sinang amutemurii' kivora-ita kemu'kai bi'ukoo' ookara mare'koo kuunge kaara kante-koo. Ee'noko teing para'nanka teing-

koong koi'koonanka ookara nantoong amutemuu' taare-anta-koong. ³Teketa deto tee napo' barakosi' otoauka'nunge, tee Kumponing ee'noko tee Kambia beekanoo' ba'nava'nani'doma te' teke temono-koo otoi otoaing ee'noko Kumponing bakanning botovotonaa'nukai tee teka dootuu'aaremaatoaing. ⁴Ee'noko teinge tee bakaang oing ooaavaing ee'noko bakaang miring biikaang oing-koo otoaing teing bakanning taa'ni'antavuri. ⁵Ee'noko muung tee teke otoauka'nung, ee'noko daamu-koong araka ee'noko duaa'koong araka napo' piavoroauka'nunge, ai teing teing teie Ovinge Kumponing araka-antavurimaatoaing. Ee'noko teing teing daurarong deempariri ootukunung batei-koo tee' nari' otoromaatoaing.

Jiisuu' Tee Da'deng Poo'naang Nauvuu'na' Jooni

⁶Ee'noko teie koosinunge aa'muu' ning, “Aing teing kara aa'na' masakeng, bakei masika'anta-koo makosining. Teie ee'narai Kumponing Ovinge teing bakanning nakaro-nupoong karantavuriko'nunge~ botovuing bakaang koosinung nau-anta-koo bakanning botovotonaa'nuka kapoo' tee batei due'ka tavo'kuu'naang oting.”

⁷Jiisuu'ke aa'pumaang, “Ooveai! Ning tee aung da'deng moo'naang. Biraankearavaing tee naning aung kara pinka'ui meumpuaing ane'koo buukunane'koo oting.”

⁸Ninge ee'narai Joonie taaravantu' ee'noko ooantu' teing aing kapoo'nanka. Ee'noko tenang ninge taaravamira ee'noko ooamira teing aing kapoo' ning tee te' doonko miinge keemaru' tee-koo koosinung-koo kau'kanoo' teing kapoo'nanka nau-antamuu'nung-koo. ⁹Ee'noko tee daangampama'naang nkomarako teie aa'muu', “A, tee' nkoraravauka'. Ning tee narung da'pina' nari' botovotonaa' ee'noko napo' teing ninka da'maikori' nakaro-nupoong ninka nari' oro'ke, ee'noko teing aung ane'koo oting kara pinka'ai meumpaamaing. Kumponing narung-koo tee' nkorarama daangampeaing.” ¹⁰Teketa teie aa'muu' ning, “Tee aung kara tarampee-koong~ ane'koo oting baku'eauka' nantoong-koo, ai' batei tee due'umaang. ¹¹Baa tee naning kapoo' orara nkovumaatomaung tee tee' nari' kato nkovuko batei makotuaing, napo' naning noru' ku'mi' tee' nari' kato noru' ku'mi'oi otoaing. Napo' baa tee kapoo' koonto'na' nkovumaa-tomaunge tee' koonto'na' nari' kato nkovuko batei makotuaing, ee'noko meeka'pari oting naning tee' nari' kato meeka'pari otoaing.”

¹²Ee'noko Jiisuu'ke aa'pumaang, “Ooveai, ning tee aung da'deng moo'naang, moo' nkaang nkavansi ookara nantoong avorompaing kapoo' naruna' naruna' nkoau'ning-koo. ¹³Ning tee tutuna'naare ee'noko napo' asiranaare, napo' uro'nung ee'noko dama'nunge, ee'noko ookara kapoo'koo tutuntomai napo' o'domai. ¹⁴Biraankeariaining teing nantoong

domang kiiroraa'ariri bakaang boto meumpaamaing, ai' teing teing makosiaavaining tung-koo te' osi pankamono-koo teke karanaange, ee'noko napo' makosiaavainge tee-koong koi' domang-anta-koong sinang maa'koo. ¹⁵Teing nantoong ee' oro'nuka teing tee-koo osi pankamono-koo dama'du otoroining, aa'ning: mosi'pina' nkoarimaing, dopa nkonuka, auning nkonuka, nantoong dupisi'nuka, kumponing daang-koong-koo dootuu'nuka, ee'noko ookara daang minku baukonuka karai ee'noko nko-nkoi. ¹⁶Ninge Jiisuu'ke, botoansing nkaang koosinung dii' dootuu'nupoong nau-anta-koo osi kante-koo. Ning tee Okovosi' Deevita' bakanaving-koong ee'noko napo' Bauringe. Ee'noko ning tee napo' maatara pina' aa'na' arakavari pomaung-pina'."

¹⁷Teie Tanuaang Meekunge ee'noko teni Manikuma Kampiai Nampui-nani aa'puremang, "Poai." Aia' baie teie taaravuainge aa'puai napo', "Poai." Ee'noko baa tee nukaa'oi oting ntong-koo poai. Ee', baa tee ntong domang-anta nai-koo piavoi oting pora naikuai, ai' tee tee moo'dopa.

**Joonie Nii' Aung Minkunaa Taaravampimaing
Ave'koo Koonto' Oromuru'na'**

¹⁸Ninge Joonie tee enang kara purinto' minkuamaang dii'koo tee tarampee-koong kara Kumponing bakaang ane'koo oting taaraveriaining-koo. Baie nii'nunge kara nii'naare dau be'nu'uaing deeko' tee-koo kara ane'koo daariari oting-koo, Kumponing tee teing arikananka ane'koo minkuariri otoroining tee-koo dau pante'uaing. ¹⁹Ee'noko napo' nii'nunge narunge tee-koo kara Kumponing bakaang ane'koo daariari oting-koo namaranoo' dua'uaing deeko', tee tee Kumponing pari'uaing bakaang sinang koi' domang-anta-koong. Ee'noko temono-koo osi meekamono-koo tee otoauka'nunge, ane'koo minkuari otoi namono-koo. ²⁰Teie aung karananka sira'puinge aa'pumaang, "Ee', ning da'deng dii'anko mee'naang." Ee'noko maku'ama aa'pamaang, "Ee', tampara; tee' ee'na' poaing, Oving Jiisuu'."

²¹Tee biraanke niikaang Oving Jiisuu' Karistoo' bakaang tee dii' ninka ookara Kumponing bakaning meekupoong ninka nari' otomatoaing.

Masikung.